БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР.

42-йил чиқиши № 170 (11.616) | 23 июль, шанба, 1960 йил. | Баҳоси 20 тийин.

КОММУНИСТИК МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ САРИ!

КОММУНИСТЛАРЧА ИШЛАЙЛИК ВА ЯШАЙЛИК!

Коммунистларча ишлайлик ва яшайлик! Бу шиор остида мамлакатимизда совет кишилари коммунизмнинг узил-кесил ғалабаси муддатларини яқинлаштиришга интилаётганлигини акс эттирувчи қудратли ҳаракат авж олди. Коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари деган юксак номни олиш учун бошланган мусобақа ишчи ва колхозчиларнинг тобора кенг оммасини ўз ичига олмоқда. Халқ ўртасида бу мусобақа қатнашчиларини келажак разведкачилари деб тўғри атайдилар.

Бутун мамлакатимиздагидек, Ўзбекистонда ҳам КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг якунлари қизғин муҳокама қилинмоқда. Пленум қарорлари етти йиллик планни муддатидан илгари тўла ва ошириб бажариш, халқ хўжалигининг барча тармоқларида техникани тараққий эттириш йўлидаги курашни янги куч билан олға бостиради. Ана шундай ажойиб кунларда Тошкентда коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари мусобақаси илғорларининг биринчи республика кенгаши очилди. Кенгашни Ўзбекистон касаба союзлари республика совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети чақирди.

22 июль эрталаб соат 10. Навоий номидаги Давлат опера ва балет театрининг катта зали кишилар билан лиқ тўлган. Бу ерда металлург ва машинасозлар, газчи ва нефтчилар, тўқимачи ва бинокорлар, темир йўлчи ва сувчилар, қишлоқ хўжалик механизаторлари, донгдор пахтакорлар, чорвадорлар — Ўзбекистон ишчилар синфининг ва колхозчи деҳқонларининг бутун гули тўпланган.

Залда азиз меҳмонлар — Москва, Иваново ишчиларининг, қардош иттифоқчи республикалар — Қозоғистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон ва Озарбайжоннинг вакиллари ўтирибдилар.

Кенгашни Ўзбекистон касаба союзлари республика совети раиси **С. Н. Нуриддинов** очди.

Ҳамманинг гулдурос қарсаклари остида В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг прокатчилар бригадаси бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Нуриддинов, «Ташсельмаш» заводининг фрезерчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. А. Удалова, «Оққўрғон» совхози комплекс механизациялаш бригадасининг раҳбари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Т. Алижонов, «Ўзбексельмаш» заводи токарлар бригадасининг раҳбари В. Ермошкин, Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг сут соғувчиси З. Комилова, Марғилон ипакчилик комбинатининг мастер ёрдамчиси А. Назиров, Тошкент тўқимачилик комбинатининг бригада бошлиғи В. Пидинова, Ленин районидаги Сталин номли колхознинг тракторчиси И. Нурматова, «Улус» совхозининг старший чўпони И. Расулев, Хева гилам тўқувчиси А. Хўжаева ва бошқалар президиумга чиқадилар.

Президиумда Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг аъзолари О. А. Алимов, Г. А. Габриельянц, Ё. С. Насриддинова, Ш. Р. Рашидов, А. Н. Рудин, Ф. Е. Титов, Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат Қ. М. Муртазоев, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Иброҳимов, Москва, Иваново ва қардош республикалар делегацияларининг вакиллари ўтирибдилар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев бошлиқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиуми ғоят баланд руҳ билан кенгашнинг фахрий президиумига сайланади.

Республикада коммунистик меҳнат коллективлари ва зарбдорлари мусобақасини янада ривожлантириш вазифалари тўғрисида доклад қилиш учун Ўзбекистон касаба союзлари республика совети раиси С. Н. Нуриддиновга сўз берилади.

Докладчи кенгашнинг бутун совет халқи КПСС Марказий Комитети июль Пленуми якунларини ғоят баланд руҳ ва якдиллик билан маъқуллаётган тарихий кунларда чақирилганлиги тўғрисида гапиради. Пленум техника тараққиётини тезлатиш учун, саноат ва транспортда сифат кўрсаткичларини ошириш учун, етти йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашнинг аниқ ва равшан программасини белгилади.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида ажойиб ватанпарварлик ҳаракати — коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари номини олиш учун бошланган мусобақанинг ғоят катта роли таъкидлаб ўтилди. КПСС XXI съезди арафасида бошланган бу ватанпарварлик ҳаракати омманинг юксак социалистик онглилигига асосланган меҳнатга янгича муносабатда бўлиш хусусиятларини акс эттиради.

Докладчи айтадики, Ўзбекистонда коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун юз мингдан ортиқ кишини бирлаштирувчи олти мингдан ортиқ коллектив мусобақа қилишмоқда. 1080 коллектив ҳозироқ ана шу юксак номни олишга муваффақ бўлди. Ишлаб чиқаришнинг 30 мингга яқин илғорлари коммунистик меҳнат зарбдорлари номини олиш учун курашмоқда. Булардан 3400 киши ана шу номни олиш шарафига муяссар бўлди.

Ўзбекистон ҳақли суратда келажакнинг разведкачилари деб аталувчи ишлаб чиқариш илғорларига бойдир. Докладчи булардан кўпларининг номларини тилга олади, уларнинг ажойиб ишлари тўғрисида муфассал гапиради.

Ўзбекистон металлургия заводи прокат стани мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саид Нуриддинов раҳбарлик қилаётган коммунистик меҳнат бригадаси катта шуҳрат қозонмоқда. Унинг бригадаси стан иситилган вақтнинг ҳар соатида Совет Иттифоқидаги шу хил корхоналар орасида энг юксак унум билан ишлашга эришди. Бригада ўтган йили пландан ташқари уч минг тоннадан ортиқ прокат берди, 126 тонна пўлат, 71 тонна қорамой, 108 минг киловатт-соат электр энергиясини тежади. Бригада бу йил ҳам аъло кўрсаткичларга эришди. Бригада бракни уч марта камайтирди ва ҳозирги вақтда биринчи сорт билан чиқарилаётган прокат 99,57 процентни ташкил этмоқда.

Кенгаш залида

(Давоми иккинчи бетда)

ҚАРДОШЛАР ҲАМКОРЛИГИ

Дўстларимизга эшигимиз доим очиқ, дастурхонимиз ясатуғлиқ. Азиз қардошларимиз тўйларимизда, байрамларимизда, тантаналаримизда хурсандчилигимизни баҳам кўришиб келганлар, хайрли ташвишларимизда эса ҳамдамлар.

Шу кунларда қардош туркман, тожик ва озарбайжонлик биродарларимиз республикамиз пахтакорларининг меҳмони бўлмоқдалар. Булар ҳозир областларимиздаги колхоз ва совхоз далаларида, фермаларда бўлиб, етти йилликнинг иккинчи йили улуғвор вазифаларини бажариш юзасидан олган мажбуриятларимизнинг қандай бажарилаётгани билан танишмоқдалар. Дўстлар ютуқларимизни кўрганда биз билан баббаравар фахрланмоқдалар ва камчиликларимиздан ташвишланишмоқдалар. Бу табиий. Чунки, қардошларимиз бу гал тўй ва тантанага келган эмаслар. Бу гал улар ана шу тўй, тантаналарга бошлайдиган шарафли курашда бизга кўмаклашгани келганлар. Уларга энг яхши туҳфамиз — фидокорона меҳнатимиз, далаларда етиштираётган ҳосилимиз-у, мўл маҳсулотимиз бўлади.

Бу йил республикамиз мамлакатга 3 миллион 170 минг тонна пахта, икки йиллик планга тенг гўшт, бир ярим йиллик планга тенг сут ва бошқа кўп маҳсулот топшириши керак. Мусобақадошларимизни мамнун қиладиган ишларимиз оз эмас. Пахтачиликда бу йил прогрессив агротехникага ва комплекс механизацияга кўпроқ таянганимиз туфайли об-ҳавонинг ноқулай шароитида ҳам қийинчиликларни енга олдик. Асосий майдонларда ғўзанинг ривожланишидаги кечикишнинг ўрни босилди. Илғор хўжаликлар бу йил ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштирилишига қатъий ишонмоқдалар ва йил бошида олган мажбуриятларини ўзгартириб, янги, оширилган мажбуриятлар қабул қилмоқдалар. Бу эса пахтакорларимизнинг ўз Ватанига бўлган садоқати, партия ва ҳукуматимиз томонидан қўйилаётган вазифаларни бажони-дил бажаришга зўр бериб интилаётганлигини кўрсатадиган далилдир.

Республикамиз колхоз ва совхозларида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ишида янгиликлар кўпроқ татбиқ қилинмоқда. Молларни бойламай боқишга кенг равишда ўтилмоқда. Бу ўзининг яхши натижаларини бераётир. Кўплаб колхозлар, илғор районлар ҳозирнинг ўзидаёқ 2—3 йиллик планга тенг гўшт етиштирдилар. Чўчқачилик ўтган йилга қараганда янада тез ривожланмоқда.

Ғўза парваришида механизацияга таяниб, кетмонни мумкин қадар қисиб чиқариш, қатор ораларини икки томонлама ишлаш туфайли пахта етиштиришдаги анча ишлар бу йил тез суръат билан ўтказилмоқда. Республикамизда ғўза қатор ораларини ишлаш, озиқлантириш суръати ўтган йилдагидан илгари бораётир. Шунинг натижасида илғорларнинг ғўзалари текис кўсакка кирди, асосий майдонларда ғўза ўзини ростлаб, текис ҳосил олабошлади.

Бу ютуқларимиз билан мусобақадошларимиз олдида мулзам бўлмаймиз, албатта. Бу йилги оғир шароитда қийинчиликларни енгиш учун зўр ғайрат ва матонат билан курашаётган пахтакорларимизга мусобақадошларимиз офарин демоқдалар. Лекин шу билан бирга олдимизда катта-катта вазифалар турганлигини асло унутмаслигимиз, ҳали қилиниши жуда зарур бўлган ишлар кўп эканлигини эътиборга олишимиз лозим. Аввало шуни айтиш керакки, область ва районларда ҳали паст ғўзалар кўп. Ҳосилни кўтаришда умумий юксалишга эришмоқ учун ана шу ғўзаларни тез кун ичида яхши ғўзалар қаторига киритиб олиш керак.

Афсуски, кейинги кунларда анчагина жойда ғўза қатор ораларини ишлаш суръати хийла пасайтириб юборилди. Июлнинг тўртинчи беш кунлигида қилинган ишларни кўздан кечирсак, учинчи беш кунликдагига қараганда баъзи областларда сезиларли даражада камайиб кетганлигини кўрамиз. Айниқса суғоришда орқада қолинмоқда. Ўтган йил шу вақтгача республикада ғўзалар умуман 2—3 марта сув ичган бўлса, бу йил 2 марта сув ичди. Ҳолбуки, кейинги бир ой ичида ҳаво қаттиқ исиди, бундан ташқари, асосий майдонларда озиқлантириш тугалланди, ҳисоб. Демак, ғўзани кеча-кундуз суғоришга тўғри келади. Аммо, ана шу ҳисобга олинмаётир. Кўпгина маҳаллий партия ва совет ташкилотлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари мўл ҳосилнинг омили — ғўзани қондириб суғориш эканлигини яхши тушуниб етмаётганга ўхшайдилар.

Ҳозир асад. Деҳқонлар: «асад — экинингни ясат» деб бекорга айтмаганлар. Асад ойи ҳақиқатан экинни ясатиш — гул ва кўсаклар билан тўлдириш ва безаш ойидир. Шу ойда ғўзага қуйилган ҳар бир қатра сув, қатор орасидан ўтган ҳар бир культиватор, ғўза тагига солинган ҳар бир грамм ўғит мўл ҳосил етиштиришда ўзининг қимматли ўрнини топади. Шу ойда экинини ясатмаган деҳқон кейин аттанг деб қолади. Шунинг учун пахтакорларимиз айни пайтда зўр ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишлари, ҳамма ерда социалистик мусобақа шартларига яраша мўл-кўл ҳосил тўплашлари керак.

Бу йил республикамизда камида 500 минг тонна пахта машинада терилади. Ғўзани шунга қараб парвариш қилиш, меёрида ўстириш ва пландаги ҳосилнинг териб олинишига мустаҳкам замин яратиш лозим.

Мўл ҳосил етиштиришнинг ҳал қилувчи шу кунларида ғўза парваришининг барча циклини сира бўшаштирмай қизғин давом эттириш керак. Қатор ораларини ишлаш билан суғориш ва озиқлантиришни бир-бири билан боғлаб тўғри ўтказиш шарт. Бу йилги шароит чеканкани барвақт ўтказишни талаб этади. Пахтакорларимиз ва агрономларимиз ҳар бир картадаги ғўзаларнинг етилиши ва ўсишини ҳисобга олиб, чеканкани об-тобида ўтказишга қаттиқ эътибор беришлари керак. Ўсишдан ва ҳосил олишдан орқада қолаётган ғўзалар яқин 10—15 кун ичида олдинги ғўзаларга тенглаштириб олиниши лозим. Бунинг учун ғўза парвариши, озиқлантириш ва суғоришни табақалаб ўтказиш, авжи паст ғўза карталарига қўшимча ишчи кучлари ва техникани сафарбар этиш керак.

Пахтакорларимиз ўртасида анъана бўлиб қолган социалистик мусобақа бу йилги улуғвор вазифаларни бажаришда ғоят катта ёрдам бериши шубҳасиздир. Ҳозир республикамиз далаларида биз билан ҳамнафас бўлаётган қардошларимизнинг маслаҳатларига астойдил қулоқ солиб, уларнинг яхши маслаҳати ва кўмагидан тўла баҳраманд бўлайлик.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ХУЖАЛИГИ КЕНГАШИ ЕТТИ ОЙЛИК ПЛАННИ БАЖАРДИ

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши корхоналарининг коллективи КПСС Марказий Комитети июль Пленуми шарафига социалистик мусобақани қизитиб ва Пленум қарорларини амалга ошира бориб, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича ҳам, маҳсулотларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш бўйича ҳам етти ойлик планни 20 июлда бажардилар. Ой охиригача пландан ташқари бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот, шу жумладан, кўп миқдорда пўлат, прокат, электр қуввати, кўмир, нефть, азотли ўғитлар, пахта териш машиналари, кимё ускуналари, асбоблар, кабель маҳсулотлари, цемент, ип газлама, пойафзал ва бошқалар ишлаб чиқарилади. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми ўтган йилнинг шу давридагидан 15 процент ошган. Меҳнат унумдорлигини ошириш плани 103,6 процент бажарилди.

Халқ хўжалиги кенгашига қарашли саноат корхоналарининг коллективлари етти йилликнинг иккинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашмоқдалар.

БУЗИЛМАС ДЎСТЛИК

Польша Халқ Республикасининг 16 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев ҳамда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари В. Гомулкага, Польша Халқ Республикаси Давлат кенгаши раиси А. Завадскийга ва Министрлар Совети Раиси Ю. Циранкевичга табрикнома юбориб, поляк халқига самимий табриклар ва энг яхши тилаклар йўлладилар.

Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси халқлари ўртасида пролетар интернационализмининг буюк принципларига асосланган бузилмас дўстлик ва ўзаро ҳамкорлик, дейилади, жумладан, табрикномада, тобора мустаҳкамланмоқда ва иккала мамлакат сиёсий, иқтисодий ҳамда маданий ҳаётининг барча соҳаларида ажойиб самаралар бермоқда.

Айни вақтда СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Польша ташқи ишлар министри А. Рапацкийга табрикнома юборди.

(ТАСС).

МОСКВА ҲАЛҚА ЙЎЛИ ҚУРИЛМОҚДА

Москва атрофида автомобиллар қатнайдиган ҳалқа йўли қурилмоқда. Бетон ётқизиладиган бу йўл шаҳар марказидан 15—22 километр нарида пойтахтни айланиб ўтади. 109 километрлик трассада битта ҳам светофор бўлмайди ва машина ҳайдовчилар машинани соатига 120 километргача бўлган тезликда юргиза оладилар.

Ҳозирги пайтда қурувчиларнинг иши қизиб кетган. Йўлнинг шарқий ярим ҳалқаси қурилмоқда. Бу ҳалқа Ярославль тош йўлини Шчелково, Горький, Рязань, Янги Рязань, Кашира ва Подольск тош йўллари билан боғлайди. Ярим ҳалқанинг узунлиги 48 километр.

Трассанинг 35 километрлик қисмида бетон ётқизилди. 23 путепровод ва Беседа қишлоғи ёнида Москва дарёси орқали кўприк қурилиши ва уларни пардозлаш ишлари тамомланмоқда.

Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, А. И. Микоян, М. А. Суслов, Н. С. Хрушчев ўртоқлар 19 июлда автомобиль йўли участкаларидан бирига бордилар. Улар қурилиб бўлган участкани кўздан кечирдилар ва қурувчиларга бир қанча маслаҳат бердилар.

СССР Транспорт қурилиши министрлиги «Главдорстрой»и Москва бошқармасининг бошлиғи А. М. Сицкий ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: Партия ва ҳукумат раҳбарларининг қурилишни келиб кўришлари бутун коллективимиз ўртасида меҳнат ғайратини ғоят ошириб юборди. Қурувчилар бетон ётқизишни шу йилнинг учинчи кварталида тамомлаш ва ярим ҳалқани Совет Конституцияси кунигача фойдаланиш учун топширишга батамом тайёрлаш мажбуриятини олдилар. (ТАСС).

ИККИНЧИ ЎРИМ ТАМОМЛАНДИ

Шўрчи (**«Қизил Ўзбекистон» мухбири**). «Комсомол 30 йиллиги» совхозининг чорвадорлари беданинг иккинчи ўримини тамомладилар. Бедани ўриш ва йиғиштириб ғарамлаш ишлари 8 ишчи кунида ўтказилди. Бу ишда 5 трактор косилкаси, 4 трактор грабли ишлади.

Совхоз чорвадорлари 25—30 июль кунлари бедани учинчи марта ўришга тушадилар.

Силос бостиринг!

(20 июлгача планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	дағал хашак тайёрлаш	силос бостириш
Тошкент	28,9	3,6
Фарғона	15,7	3,0
Андижон	27,0	3,0
Самарқанд	34,5	9,0
Бухоро	8,1	0,9
Сурхондарё	51,0	11,0
Хоразм	29,1	—
Қорақалпоғистон АССР	11,7	0,5

Коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари мусобақаси илғорларининг республика кенгаши қатнашчилари бир-бирлари билан учрашиб, дўстона суҳбатлашдилар. СУРАТДА: Тўқувчи П. Тимофеюк (Иваново), қуювчи Э. Йўлдошев (Тошкент), тўқувчи Э. Овезова (Ашхобод), механик-ҳайдовчи Ш. Нурматова (Андижон), тўқувчи И. Маричева (Иваново), ишчи Т. Исамуҳамедова (Тошкент), чўпон Х. Эргашев (Сурхондарё) ўртоқлар.
И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Катта ва қувончли байрам

ЛИТВА

ВИЛЬНЮС, 21 июль. (ТАСС). Совет Литвасининг йигирма йиллиги шарафига шаҳар ва қишлоқлар байрам либосини кийган.

Бугун кечқурун шонли воқеага бағишланиб, Литва ССР Олий Советининг сессияси тантанали вазиятда очилди.

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов, Литва КП Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Ю. Снечкус, республика Олий Совети Президиумининг Раиси Ю. И. Палецкис, Литва ССР Министрлар Советининг Раиси М. Ю. Шумаускас, иттифоқчи республикалар делегацияларининг вакиллари президиумга чиққанларида залда тўпланган депутатлар ва меҳмонлар уларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Совет Литвасининг 20 йиллиги тўғрисида Литва КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ А. Ю. Снечкус доклад қилди.

У Литва халқининг саноат ва қишлоқ хўжалигини юксалтиришда, фан ва маданиятни ривожлантиришда эришган муваффақиятларини батафсил гапириб берди.

Сўнгра КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов сўзлади. Залдагилар уни қизғин қарсаклар билан кутиб олдилар.

Ўртоқ Суслов КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советини номидан ва уларнинг топшириғига мувофиқ, Литва ССРнинг барча меҳнаткашларини Совет Литвасининг 20 йиллиги билан самимий табриклайди.

Ўртоқ Суслов Совет Иттифоқининг буюк муваффақиятлари ва мамлакат экономикасини янада ривожлантиришнинг улуғвор истиқболларига тўхталиб, бутун социалистик лагернинг қудрати тобора ўсаётганлиги ҳақида гапиради.

Ана шу ғолибона юришда меҳнатсевар литва халқи ҳам барча қардош халқлар билан ёнма-ён бормоқда.

Америка империалистлари ва уларнинг малайлари мамлакатимиз халқлари ўртасидаги муносабатларга раҳна солишга, уларнинг қардошлик дўстлигига путур етказишга уринмоқдалар. Лекин душманларнинг бу ҳамма найранглари муқаррар барбод бўлади.

Совет кишилари, дейди ўртоқ Суслов, ўз ҳукуматининг изчил ташқи сиёсатини ва унинг халқлар ўртасида тинчлик йўлидаги курашини чин қалбдан қўллаб-қувватламоқдалар.

М. А. Суслов КПСС Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг табригини ўқиб эшиттиради. Бунга жавобан қарсаклар узоқ вақт давом этади.

Сўнгра қардош республикалар делегацияларининг вакиллари табрик нутқи сўзлайдилар.

Ғоят баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига табрикнома қабул қилинди.

ЛАТВИЯ

РИГА, 21 июль. (ТАСС). Бугун Латвия ССР Давлат академик опера ва балет театри залида республиканинг 20 йиллик юбилейига бағишланиб, Латвия ССР Олий Совети ва Латвия Компартияси Марказий Комитетининг тантанали мажлиси бўлди.

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Н. М. Шверник, Латвия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Я. Пельше, Латвия ССР Олий Совети Президиумининг раиси Я. Э. Калнберзин, республика Министрлар Советининг Раиси Я. В. Пейве ва бошқалар тантанали мажлис президиумига чиққанларида залдагилар уларни қизғин қарсаклар билан кутиб оладилар.

Тантанали мажлисни Латвия ССР Олий Советининг Раиси Я. Ф. Ванаг очди. У қардош совет республикаларидан келган меҳмонларни самимий табриклади.

Тантанали мажлис қатнашчилари узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан ўртоқ Н. С. Хрушчев бошлиқ КПСС Марказий Комитети Президиумини фахрий президиумга сайлайдилар.

«Латвия Совет Социалистик Республикасининг 20 йиллиги» тўғрисида Латвия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Я. Пельше доклад қилди.

Ўртоқ Пельше Совет Латвиясининг меҳнаткашлари учинчи ўн йилликка ҳаётий кучлари ва битмас-туганмас ижодий ғайрати тўлиб тошган ҳолда, марксизм-ленинизм сўнмас идеялари билан ёритилган эртанги кунга қатъий ишонч билан қадам қўймоқдалар, деди.

Тантанали мажлисда давомли қарсаклар билан кутиб олинган КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Н. М. Шверник катта нутқ сўзлади. Ўртоқ Шверник Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номидан ва уларнинг топшириғига мувофиқ, тўпланганларни ҳамда Латвия Совет Социалистик Республикасининг ҳамма меҳнаткашларини катта халқ байрами — Латвияда Совет ҳокимияти тикланган куннинг 20 йиллиги билан қизғин табриклади. Сўнгра Н. М. Шверник КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг табригини ўқиб эшиттирди.

Тантанали мажлис қатнашчилари ғоят баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига табрик хати қабул қилдилар.

ЭСТОНИЯ

ТАЛЛИН, 20 июль. (ТАСС). Бугун бу ерда Эстония ССР Олий Советининг Эстонияда Совет ҳокимияти ўрнатилганлигининг йигирма йиллигига бағишланган юбилей сессияси бўлди. Сессия ишида депутатлардан ташқари, бир минг кишига яқин меҳмонлар — саноат, қишлоқ хўжалиги, фан, маданиятнинг илғор кишилари қатнашдилар.

Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбин доклад қилди. Ўртоқ Кэбин республика халқ хўжалигининг муваффақиятларини характерловчи маълумотларни келтирди.

Сессияда гулдурос қарсаклар билан кутиб олинган КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ О. В. Куусинен нутқ сўзлади.

Ўртоқ Куусинен ўз нутқида рус халқи ҳамда совет мамлакатидаги бошқа халқларнинг ёрдамида Эстония меҳнаткашлари қўлга киритган жуда катта муваффақиятларни таъкидлаб ўтди. Барча республикаларнинг совет кишилари, деб уқтириб ўтди у, хўжалик ва маданий қурилишда эстон халқи эришган ажойиб муваффақиятлардан, социалистик системанинг буюк афзалликларини яққол намойиш қилаётган муваффақиятлардан чин қалбдан қувонмоқдалар.

Сўнгра О. В. Куусинен етти йиллик планни бажариш соҳасида мамлакатимиз эришган жуда катта ғалабалар ҳақида гапиради. Муваффақиятларимиз нақадар кўп бўлса, деди у, коммунизм идеяларининг капитализм мамлакатларидаги халқ оммасига таъсири шу қадар кучли бўлади.

Пировардида О. В. Куусинен КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг Эстония Коммунистик партияси Марказий Комитетига, Эстония ССР Олий Совети Президиумига, Эстония ССР Министрлар Советига юборган табрикномасини бу ерда тўпланганларнинг гулдурос қарсаклари остида ўқиб беради.

Сессия ғоят баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва СССР Министрлар Советига табрикнома қабул қилди. (ТАСС).

КОММУНИСТИК МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ САРИ!

(Боши биринчи бетда)

Прокатчилар фидокорона ишлаш билан айни бир вақтда ўзларининг умумий ва техника билим даражаларини қунт билан оширмоқдалар, адабиёт, музика ва спорт билан шуғулланмоқдалар. Валцовшиклардан Кашперский, Недельков ва бошқалар ўтган йили ўн йиллик мактабни битириб чиқдилар. Бригада аъзоларининг бир қисми кечки техникумда ўқимоқда.

Заводда Саид Нуриддинов ташаббусидан ўрнак олиб, 18 бригада, смена ва участка коммунистик меҳнат коллективи деган номни олиш учун курашмоқда. Етти коллективга ана шу ном берилди. Коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун бошланган мусобақа ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ярим йиллик планининг муддатидан илгари, 18 июнда бажарилишига ёрдам берди. Бу корхона коллективига Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғи тўртинчи марта берилди.

Коммунистик меҳнат учун ҳаракатнинг тўқимачилар ўртасидаги ташаббускори—Тошкент тўқимачилик комбинатининг йигирувчиси Валентина Пидинованинг номи бутун республикага таниқлидир. У бошчилик қилаётган бригада ярим йиллик планни 123 процент қилиб бажарди, пландан ташқари 4 минг килограммдан кўпроқ калава тайёрлади, шу билан бирга маҳсулотнинг 99,7 проценти биринчи сорт билан чиқарилди. Бригаданинг ҳамма аъзоси кечки мактабларда ва ишлаб чиқариш техника таълими курсларида ўқимоқда, биргаликда театрларга, кинога, музейга борадилар. Комбинатда бир мингга яқин тўқувчини бирлаштирган 93 бригада В. Пидинова ташаббусига эргашди.

Тошкент темир йўлида машинист ўртоқ Маракаев бошчилик қилган колоннанинг локомотив бригадалари коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун курашаётганлар мусобақасининг ташаббускори бўлди.

Ҳозирги вақтда Тошкент магистралида мингтага яқин бригада ана шу мусобақада қатнашмоқда. Бу бригадалар қарийб 8 минг кишини бирлаштиради. 200 дан ортиқ коллектив ҳозироқ шу юксак номга муяссар бўлди. Бу шунга ёрдам бердики, Тошкент темир йўлчилари СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғини сурункасига уч кварталдан буён ўз қўлларида маҳкам сақлаб келмоқдалар.

Нефть, машинасозлик ва металл ишлаш саноати ходимлари ўртасида, алоқачилар ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам коммунистчасига ишлаш ҳаракати тобора кенгаймоқда.

Бу ҳаракат қишлоқ хўжалигига ҳам ёйилмоқда. Бу ҳаракатда совхоз, колхоз ва РТСларнинг 600 дан ортиқ бригадаси, бўлим, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ўн мингдан ортиқ илғорлари ва новаторлари қатнашмоқда. Трактор-далачилик бригадаларининг раҳбарлари Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Турсуной Охунова, Валентин Тюпко, Мелиқўзи Умрзоқовнинг ва бошқа кўпгина ана шундай кишиларнинг номи Ўзбекистонда ва ундан бошқа жойларда ҳаммага маълумдир. Улар пахтачиликдаги ҳамма ишларни комплекс механизациялаш асосида юқори ҳосил етиштирилишига ва маҳсулот таннархини кескин даражада камайтирилишига эришмоқдалар. Коммунистик меҳнат зарбдорлари номини олиш учун бўлаётган мусобақада қатнашаётган Ўзбекистон чорвадорлари ҳам етти йилликни муддатидан илгари бажариш учун курашга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Мусобақанинг ҳозирги даври шу билан характерлики, дейди докладчи, айрим илғорларгина эмас, балки бригадалар, цех ва бутун корхоналарнинг коллективлари меҳнат қилиш янги шаклларининг байроқдори бўлмоқдалар. В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи, Олтинтопган кончилик-руда комбинатининг Қўрғошинкон участкаси, Қўқон ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинати, Марғилон ипак комбинатининг шойи тўқиш фабрикаси, Қўқондаги Охунбобоев номли тикувчилик фабрикаси, Бухородаги «ВЛКСМ XX йиллиги» тикувчилик фабрикаси, Андижон паровоз депоси, Когон ва Тошкент-пассажир темир йўл станциялари, Қодирия ГЭСининг ишчилари, инженерлари, техниклари ва хизматчилари ҳамда бошқа коллективлар Ўзбекистонда коммунистик меҳнат коллективи номи учун мусобақа бошлашнинг ташаббускори бўлдилар.

Сўнгра докладчи айтадики, «Коммунистчасига ўқиш, ишлаш ва яшаш» шиори илғор участкалардан ишлаб чиқаришнинг қолоқ участкаларида ишлашга ўтишни бошлаб берган Валентина Гагpraнованинг ташаббусида айниқса ўзининг ёрқин ифодасини топди. Ўзбекистонда ана шу ажойиб ҳаракатнинг ташаббускори бўлган донгдор пахтакор Ғанишер Юнусовнинг номи шон-шуҳрат билан қопланди. Республикада икки мингдан ортиқ ватанпарвар Валентина Гаганова ва Ғанишер Юнусов ташаббусига эргашдилар.

КОММУНИСТЛАРЧА ИШЛАЙЛИК ВА ЯШАЙЛИК

«Ўзбекшахтстрой» трестига қарашли 2-қурилиш бошқармасининг бригадири Самад Раҳматов, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчилари Светашова, Сухорукова ўртоқлар ва мастер ёрдамчиси ўртоқ Бочаров, Самарқанддаги «Хужум» фабрикасининг бригадири комсомол аъзоси Л. Сулаймонова ва бошқа юзларча ватанпарварлар ана шундай қилдилар. Тошкент шаҳар врачларидан бир группаси ажойиб ташаббус кўрсатиб, малакали медицина кадрлари етишмаётган Сурхондарё областининг узоқ районларига доимий ишлаш учун жўнаб кетди.

Коммунистик меҳнат коллективлари ва зарбдорлари номини олиш учун бўлаётган мусобақа қатнашчиларининг олижаноб ижодий ишларида, дейди докладчи, мавжуд техникадан тўлароқ фойдаланиш, уни узлуксиз такомиллаштириш, барча илғор ва прогрессив усулларни ишлаб чиқаришга жорий этиш масалалари катта ўрин тутмоқда.

Республика корхоналарида техникани тараққий эттириш соҳасида кўпгина иш қилинди. 1959 йил давомида ва 1960 йилнинг биринчи ярмида 100 дан кўпроқ корхона, 200 минг киловаттдан кўпроқ энергетика қуввати ишга туширилди, янги машиналар, асбоб-ускуналар ва приборларнинг 50 хил типи яратилди ва ишлаб чиқаришга жорий қилинди, янги техникани жорий этиш, ишлаб чиқаришни механизациялаштириш ва автоматлаштириш юзасидан 370 тадбир амалга оширилди. Шу давр ичида 10 мингдан ошиқ янги ускуна ўрнатилди ва 3 мингдан кўпроқ эски ускуна модернизация қилинди. 150 конвейер ва поток линияси ишга туширилди. Энергетика, машинасозлик, кимё, нефть ва газ саноатида, қора ва рангли металлургия, енгил ва озиқ-овқат саноатида янги техникани жорий қилиш ҳисобига қўл меҳнатини қисиб чиқариш юзасидан, шунингдек қурилишда индустриал методларни ва прогрессив материалларни жорий қилиш юзасидан кўпгина иш қилинди.

Докладчи ишлаб чиқариш новаторлари ижодий активлигини кўрсатадиган бир қанча ёрқин мисоллар келтириб айтдики, ўз сафларида 20 мингдан кўпроқ кишини, асосан коммунистик меҳнат учун мусобақа қатнашчиларини бирлаштирган Ўзбекистон рационализаторлари ва ихтирочилари етти йиллик фондига 200 миллион сўмдан кўпроқ маблағ қўшдилар. Бир қанча корхоналарда илмий техника жамиятларининг аъзолари бўлган ишчилар ва инженер-техник ходимларнинг ижодий ҳамкорлиги ажойиб самаралар бермоқда. Ўз участкасидаги ёш ишчиларга билим эгаллашда, маҳоратни такомиллаштиришда ва малакани оширишда ўз ихтиёри билан ёрдам бераётган Москвадаги Лихачев номли завод технологи ўртоқ Пронкин издошлари республикада тобора кўпайиб бормоқда. Улар ёшларга ўз маданий савиялари ва техника билимларини оширишда, техникадан яхшироқ фойдаланишда, меҳнат унумдорлигини оширишга эришишда ёрдам бермоқдалар. Ўзбекистон трактор йиғиш заводида свердловсклардан намуна олиб, республикамизда биринчи жамоат конструкторлик бюроси тузилди. Бюрога инженер Геннадий Борисович Лагутов раҳбарлик қилмоқда. Бу бюро коллективи ҳозир новаторлар билан биргаликда пахтачилик учун мослаштирилган тракторнинг янги шассиси учун узеллар ишлаб чиқмоқда ва коммунистик меҳнат бригадаларига рационализаторлик ҳамда ихтирочилик ишида техника ёрдами кўрсатмоқда.

Касаба союз ва комсомол ташкилотларининг, бутун жамоатчиликнинг вазифаси, деди докладчи, фан билан ишлаб чиқариш ҳамкорлигини мустаҳкамлашдан, инженер-техник жамоатчилигини, фан ва маданият ходимларини коммунистик меҳнат ҳаракатига активроқ жалб қилишдан иборатдир.

Республика колхоз ва совхозларида комплекс механизациялашган 8.700 трактор-далачилик бригадаси ишламоқда. Бу йил бир миллион гектарга яқин майдонга чигит квадрат-уялаб экилди. Экин майдонининг 80 процентидаги ғўза механизмлар ёрдамида икки томонлама ишланмоқда. Бу йил камида 500 минг тонна пахта машинада териб олинади. Коммунистик меҳнат учун ҳаракат қатнашчиларининг муқаддас бурчи—пахтачиликда ва қишлоқ хўжалигининг бошқа ҳамма тармоқларида техника тараққиёти учун курашнинг олдинги сафида бўлишдан, 3 миллион 170 минг тонна пахта учун умумхалқ курашига ўз муносиб ҳиссаларини қўшишдан иборатдир.

Докладчи айтдики, коммунистик меҳнат коллективлари ва зарбдорлари мусобақаси шу билан характерлики, бунда ишлаб чиқариш ва тарбия вазифалари бир-бири билан боғлаб олиб борилади.

Ўтган ўқув йилида республиканинг умумий таълим мактабларида 48,5 минг киши, техникумларда 21 мингга яқин киши ва олий ўқув юртларида 40 мингдан кўпроқ киши ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиди. Бундан ташқари, 100 мингдан кўпроқ киши, шу жумладан 86 минг ишчи турли курсларда ва малака ошириш мактабларида ўқимоқда. 50 мингга яқин киши иккинчи ҳунар ўрганди, илғор иш методлари мактабини, маълум мақсадга қарашли курсларни ва ишлаб чиқариш-техника курсларини тамомлади.

Чирчиқ электр кимё комбинати, Тошкент областидаги «Оққўрғон» совхози, Марғилон ипак комбинати, Ванновскдаги нефтни қайта ишлаш заводи ва бошқа корхона коллективларининг ташаббуси ҳартомонлама маъқуллашга ва кенг тарқатишга сазовордир. Бу коллективлар ҳунар-техника ўқиши ҳамда ишчи ва хизматчиларнинг маданий савиясини ошириш бўйича план тузиб, бу планларни амалга оширмоқда. Техника ижоди университетлари ташкил этилган Фарғона областидаги бир қанча корхоналарнинг ташаббусини ҳам қўллаб-қувватлаш зарур.

Коммунистик меҳнат учун мусобақасининг қатнашчилари илғор социалистик маданиятга, адабиёт ва санъатга қизиқиб қарамоқдалар. Театр, кино, музейларга биргаликда бориш, бадиий адабиёт, музика янгиликларини муҳокама қилиш, физкультура ва спорт билан шуғулланиш—бу тадбирларнинг ҳаммаси келажак разведкачиларимиз турмушига мустаҳкам сингиб бормоқда. Шу муносабат билан маданий-оқартув муассасаларининг роли ошмоқда. Докладчи янги талаблар асосида ўз ишини кўп жиҳатдан қайта қуриб олган Тошкент тўқимачилик комбинати Маданият саройини мисол қилиб келтирди.

Коммунистик меҳнат зарбдори, бригадаси ва коллективи номини олиш учун мусобақани ривожлантириш соҳасида республикада қўлга киритилган муваффақиятлар, деди докладчи, партия ва жамоат ташкилотлари олиб бораётган жуда катта ташкилотчилик ишининг натижасидир. Турмуш шуни кўрсатдики, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва хўжалик раҳбарлари партия ташкилотларининг раҳбарлиги остида бу иш билан жиддий шуғулланаётган, мусобақага қўшилган кишилар учун зарур ишлаб чиқариш ва турмуш шароити яратилаётган жойларда коммунистик меҳнат учун ҳаракат кенг ёйилмоқда, бу ҳаракатга ишчиларнинг янгидан-янги группалари қўшилмоқда.

Бунга Қўқондаги ип йигирув пайпоқ тўқув комбинати мисол бўла олади. Бу корхонада 2.100 кишини уюштирган 62 бригада коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун мусобақалашмоқда, булардан 15 таси ҳозироқ бу шарафли номга эга бўлди. Бу ерда ички резервлардан максимал фойдаланишга, меҳнат унумдорлигини тўхтовсиз оширишга, маҳсулот таннархини камайтиришга ва унинг сифатини яхшилашга, ишлаб чиқаришда механизация ва автоматизацияни жорий қилишга эришилмоқда. Комбинатда илғор ишчиларнинг қолоқларни якка тартибда оталикка олиши кенг тарқалмоқда.

Чирчиқ электр кимё комбинатида коммунистик меҳнат бригадалари номини олиш учун мусобақани ривожлантириш юзасидан катта ташкилотчилик иши олиб борилмоқда. Бу ерда 38 бригада ва бу бригадаларга кирмаган ишчиларнинг деярли ярми мусобақада иштирок этмоқда. Комбинат партия комитети, касаба союз комитети, комсомол комитети ва дирекция мусобақа қатнашчиларига зарур ишлаб чиқариш ва маданий-маиший шароит яратиш ҳақида, энг яхши новаторлар тажрибасини ёйиш ҳақида кун сайин ғамхўрлик қилмоқдалар. Мусобақанинг кенг қулоч ёйиши ажойиб самаралар келтирди. Комбинат ҳамма техника-иқтисодий кўрсаткичлари бўйича топшириқларни ошириб бажармоқда ва биринчи ярим йилда пландан ташқари бир неча минг тоннадан кўпроқ минерал ўғит ишлаб чиқарди.

Самарқанд суперфосфат заводи, Қарши тикувчилик фабрикаси, Фарғона тўқимачилик комбинати, Когон тепловоз депоси, «Андижон» нефть кони, «Оққўрғон» совхози ва бошқа кўпгина корхоналарнинг касаба союз ва комсомол ташкилотлари мусобақага моҳирлик билан раҳбарлик қилмоқдалар.

Бироқ, шуни айтиш керакки, кўпгина касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари коммунистик меҳнат учун ҳаракатнинг бутун аҳамиятини тўла тушуниб етганлари йўқ. Бу мусобақага республикадаги ишчи ва хизматчиларнинг кўп деганда 10 проценти жалб қилинган, холос. Маҳаллий саноатда ва коммунал хўжалигида, шунингдек Қишлоқ хўжалик, Сув хўжалиги ва Ғалла маҳсулотлари министрликларининг корхоналарида ва қурилишларида мусобақа жуда суст ривожланмоқда. Қурилиш министрлиги, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги, «Главголодностепстрой» корхоналаридаги ишчи ва хизматчилар мусобақага кам қатнашмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигини олиб кўрайлик. Унинг қурилишларида ва корхоналарида икки ярим мингдан кўпроқ ишлаб чиқариш бригадаси бўлиб, 70 мингдан кўпроқ киши ишламоқда. Шунга қарамай, бу ерда коммунистик меҳнат учун мусобақада фақат 179 бригада ва 250 илғор ишчи қатнашмоқда. Мусобақанинг суст ривожланганлигининг сабабларидан бири шуки, бу министрликка қарашли еттита қурилиш тресги планни бажаролмади, қурилиш сифати жуда паст. Кўпгина қурилишларда қўл меҳнати устунлик қилмоқда, механизмлар эса бекор турибди. Қурилишнинг индустриал методлари суст жорий қилинмоқда.

Кўпгина корхоналарда, айниқса машинасозлик корхоналарида кўпчилик ишчилар ишлаб чиқариш бригадаларига бирлаштирилмаган. Бу ҳол ана шу корхоналарнинг касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳамда хўжалик раҳбарлари зиммасига коммунистик меҳнат зарбдорлари мусобақасини ташкил этишга эътиборни кучайтириш мажбуриятини юклайди.

КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг коммунистик меҳнат коллективлари ва зарбдорлари ҳаракатини янада ривожлантириш ҳақида доимий ғамхўрлик қилиш, бу ажойиб ҳаракатни чинакам умумхалқ ҳаракатига айлантириш зарурлиги тўғрисидаги кўрсатмаси касаба союз ва комсомол ташкилотларининг партия ташкилотлари раҳбарлиги остида амалга оширадиган иш программасидир.

Докладчи КПСС Марказий Комитети Пленумининг Ўзбекистондаги бир қанча корхона янги техникани жорий қилиш планини бажармаётганлигини қайд қилганлигини эслатиб ўтди.

Мусобақалашаётганларга ўз зиммаларига олган мажбуриятларни муваффақиятли бажаришлари учун, меҳнат унумдорлигини муттасил ошириш ва сифат кўрсаткичларини яхшилаш учун зарур шароит яратиб бериш касаба союз, комсомол ташкилотларининг ва хўжалик раҳбарларининг биринчи навбатдаги вазифасидир. Коммунистик меҳнат учун мусобақа қатнашчилари ҳақида кун сайин ғамхўрлик қилиш, уларнинг шонли ташаббусларини астойдил қўллаб-қувватлаш зарур. Лекин кўпгина хўжалик ходимлари, комсомол ва касаба союз комитетлари уларга кўпинча етарли ғамхўрлик кўрсатмаётирлар. Шу муносабат билан докладчи «Таштекстильмаш», «Ташсельмаш» заводларида, Қурилиш министрлиги, «Главголодностепстрой» корхоналарида ва бошқа бир қанча корхоналарда ишлаб чиқаришни ташкил қилиш, планлаштириш, материал-техника воситалари билан таъминлаш соҳасидаги катта камчиликларни кўрсатиб ўтади.

Ишчи ва колхозчиларнинг маданий-техника савиясини янада ошириш жуда муҳим аҳамиятга эгадир. Бу ишда ҳам жиддий камчиликлар бор. Масалан, Тошкент областида саноат ва қурилишда ишлаётган 90 минг йигит ва қизларнинг фақат 20 процентидан сал кўпроғи кечки мактабларда ўқимоқда. Олмалиқ шаҳрида эса, беш минг йигит ва қиздан фақат 400 киши ўзининг умумий таълим даражасини оширмоқда.

Ишчиларнинг техника ўқувини ташкил қилиш ҳам ҳамма жойда яхши деб бўлмайди. Кўпгина корхоналарда ва қурилишларда ёш ишчилар йиллар давомида бир хил разряд бўйича ишламоқдалар. Пахта-луб саноати ва бинокорлик материаллари саноати корхоналарида техника ўқуви айниқса қониқарсиз аҳволдадир.

Мусобақа қатнашчилари, барча ишчи ва колхозчиларнинг маданий-техника савиясини янада ошириш учун кураш халқ маорифи органлари, олий ва ўрта махсус таълим комитети олдига, касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотлари олдига кечки умумий таълим мактаблари, техникумлар тармоқларини кенгайтириш, олий ўқув юртлари ва техникумларнинг сиртқи ва кечки бўлимларидаги студентлар контингентини ошириш вазифасини қўяди.

Ўртоқ Нуриддинов ўз докладининг охирги қисмини Ўзбекистон меҳнаткашларининг улуғвор етти йиллик планни амалга ошириш учун кураш соҳасида олган мажбуриятларига бағишлади. Республика саноат корхоналарининг меҳнаткашлари ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг 1965 йилга планлаштирилган даражасига бир йил илгари — 1964 йилда эришишга аҳд қилдилар. Ўзбекистон пахтакорлари пахта етиштиришнинг етти йиллик охирига белгиланган даражасига 1964 йилда эришиш, 1965 йилда эса, 4 миллион тонна пахта учун кураш олиб боришга ҳаракат қилмоқдалар. Қабул қилинган мажбуриятларга мувофиқ, гўшт ва сут етиштиришнинг 1965 йилга планлаштирилган даражасига 1963 йилда, жун етиштириш бўйича — 1964 йилда, сабзавот, полиз экинлари ва картошка етиштириш бўйича—1962 йилда эришилиши керак. Етти йилликнинг иккинчи йили планини муддатидан илгари тўла ва ошириб бажариш юзасидан ҳам юксак мажбуриятлар қабул қилинган. Докладчи ишонч билдириб айтадики, коммунистик меҳнат учун шонли ҳаракат қатнашчилари бундан буён ҳам олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун мусобақалашаётганларнинг олдинги сафларида борадилар, ҳамма жойда ва ҳар қачон меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш намуналарини кўрсатадилар.

— КПСС Марказий Комитетини ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини, — деди докладчи, — сизларнинг номингиздан, келажак разведкачиларининг кўп минг кишилик армияси номидан ишонтириб айтишга рухсат этгайсизки, сизлар ўз зиммаларингизга олган мажбуриятларни шараф билан бажарасизлар ва халқни ҳар қачон ва ҳамма ишда Ленин кўрсатиб берган йўлдан коммунистик меҳнат ғалабаси сари олиб бораётган партиянинг доно кўрсатмаларига амал қиласизлар.

* * *

Докладни муҳокама қилишда Тошкент тўқимачилик комбинати коммунистик меҳнат бригадасининг раҳбари **В. Пидинова**, Ғиждувон районидаги «Москва» колхозининг бригада бошлиғи **К. Мирзаев**, Фарғона нефть комбинати Ленинск нефтепровод бошқармасининг диспетчери **В. Волосатов**, «Оққўрғон» совхози коммунистик меҳнат бригадасининг раҳбари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Т. Алижонов**, Охунбобоев районидаги Охунбобоев номли колхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи **С. Камолов**, «Тахтакўпир» совхозининг чўчқабоқари **П. Ризамбетов**, Самарқанд шойи тўқиш фабрикасининг тўқувчиси **Г. Антропова**, Урганч ёғ заводининг смена инженери, коммунистик меҳнат бригадасининг раҳбари **А. Умеров**, Қарши тикувчилик фабрикасининг директори **А. Позднякова**, Чирчиқ электрохимия комбинати коммунистик меҳнат сменасининг бошлиғи **С. Эшматов**, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари **М. Иброҳимов**, Ўзбекистон металлургия заводи коммунистик меҳнат бригадасининг раҳбари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **С. Нуриддинов** қатнашдилар. **(Нутқларнинг баёни газетанинг келгуси сонида босилади).**

Москва область касаба союзлари советининг бўлим мудири **А. Шульцева**, Иваново областидаги Дзержинский номли фабрика тўқувчиси **Л. Тимофеюк**, Қозоғистон ЛКСМ Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари **К. Битенова**, Тожикистон ССРнинг «Гражданстрой» тресги ғиштчилар бригадасининг раҳбари **Ю. Юсупов**, Боку шаҳар Киров район комсомол комитетининг секретари **С. Нажафов**, Қирғизистон ЛКСМ Фрунзе шаҳар комитетининг секретари **Р. Қулиев**, Туркманистон ЛКСМ Чоржўй область комитетининг биринчи секретари **Н. Чаканов** меҳмонлар номидан кенгаш қатнашчиларини табрикладилар.

Тошкент профессионал-техника мактабларининг шогирдлари кенгаш қатнашчиларини табрикладилар.

Кенгашда Ўзбекистон КП Марказий Қомитетининг иккинчи секретари **Ф. Е. Титов** нутқ сўзлади.

Баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитетига табрик хати қабул қилинди.

* * *

Коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари номини олиш мусобақаси қатнашчиларидан катта группасига 22 июль кечқурун тантанали вазиятда Ўзбекистон ССР Олий Советти Президиумининг Фахрий ёрлиқлари топширилди. (ЎзТАГ).

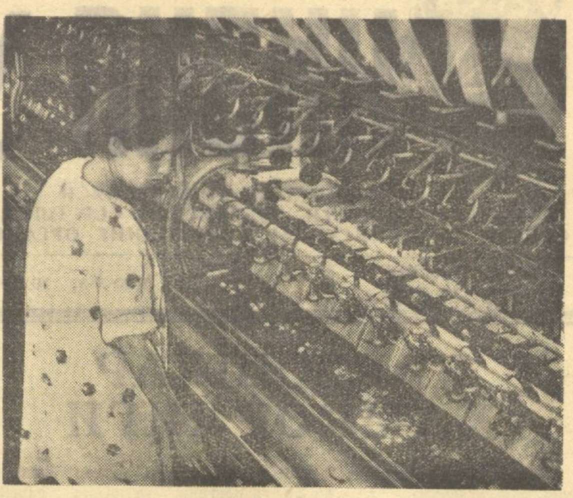

Фарғона области. Марғилон ипак комбинатида янги автомат ускуналар ўрнатилмоқда. Ипак ўраш фабрикасининг пилла тортиш цехида янги пилла тортиш автомати ўрнатилди. СУРАТДА: автоматлар ишлаб турган пайт.

Г. Бойко фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ ШАРАФ БИЛАН БАЖАРАМИЗ!

Салор темир йўл станцияси Тошкент узелига қарашли станциялар ичидаги энг илғор станциядир. Станция коллективи ойлик ва квартал планларини ҳар доим муддатидан илгари ошириб бажаради. Станция темир йўлчилари ана шу муваффақиятлари туфайли барчанинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Улар анча вақтдан бери Тошкент темир йўл узели ва Тошкент бўлинмасининг кўчма Қизил байроқларини ўз қўлларида сақлаб келмоқдалар.

Қўш байроқли станция яқинда яна бир ғалабага эришди: социалистик мусобақада йил бошидан бери муваффақиятга эришиб келаётган станцияга СССР Йўллар министрлиги ва ВЦСПСнинг Фахрий ёрлиғи топширилди.

— Станциямиз коллективи, — дейди станция бошлиғи Ш. Мирҳамидов, — бу юксак мукофотдан жуда руҳланди. Ҳозир коммунистик меҳнат корхонаси номини олиш учун курашаётирмиз.

Темир йўлчиларнинг қисқа вақт ичида эришган ютуқлари ҳар бир кишини қувонтиради. Улар вагонларга юк ортиш ва тушириш бўйича олган етти ойлик топшириқни бажардилар. Ҳозир август ойи ҳисобига юк ортилмоқда. Шу кунгача вагонларнинг бекор туриш вақти қарийб 4 соат камайди.

Станция коллективи йил охиригача вагонларнинг бир юк операциясида туриш вақтини яна бир соатга қисқартириш, бир тонна юкни қайта ишлаш таннархини 15 тийинга арзонлаштиришга бел боғлаган. Бу ишларни бажаришда ойлик нормаларини 140—170 процента етказиб бажараётган сигналчи Раҳимбердиев, станция навбатчиси Алентьев, поезд тузувчи Старажук, старший весовшчик Востриков ўртоқлар бошқаларга намуна бўлишмоқда.

— КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми темир йўлчилар учун ҳар томонлама манфаатдор бўлган тарихий қарорлар қабул қилди, — дейди станция бошлиғининг старший ёрдамчиси Г. А. Бекетов. — Биз бунга жавобан йиллик юк ортиш-тушириш топшириғини Улуғ Октябрь революциясининг 43 йиллиги кунига бажариш ва тез орада коммунистик меҳнат корхонаси номини олиш учун бошланган курашни кучайтирамиз.

Ў. ХОШИМОВ,
Ж. ХОЛҚОСИМОВ.

ЯНГИ ТЕХНИКА ТУФАЙЛИ

Жарқоқ газчилари, Навоий ГРЭСи қурувчилари, Когон темир йўлчилари, Қоракўл пахта тозаловчилари, Бухоро тикувчилари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми ҳужжатларини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Етти йилликнинг қалдирғоч қурилишларидан бири бўлган Бухоро гўшт комбинатининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари июль Пленуми қарорларида белгиланган режаларни амалга оширишга дарҳол киришдилар.

— КПСС Марказий Комитетининг ўтган йили бўлиб ўтган июнь Пленуми,—дейди комбинат инженери ўртоқ Раиса Жабборова,—халқ хўжалигининг барча соҳаларида маҳсулот чиқаришни кўпайтириш, сифатини яхшилаш ва таннархини арзонлаштиришнинг биринчи шарти ҳисобланган техникани тараққий эттириш тадбирларини белгилаб берган эди. Корхонамизда бу тадбирларни амалга ошириш юзасидан бирмунча ишлар қилинди. Жумладан, Захаровнинг конвейер усулини жорий қилдик. Бу усулда ҳар бир конвейерда 30 одам ишлайди. Сўйилган моллар махсус машина ёрдамида ишчиларга элтиб берилади. Шундай қилиб, комбинатда оғир қўл меҳнатига бутунлай барҳам берилди.

Шу йилнинг июль ойида жорий қилинган янги автомат линиялар ҳам меҳнат унумдорлигини оширишга катта ёрдам берди. Илгари парранда гўшти тайёрлаш цехида ҳар сменада 200 та парранда сўйиб, тозаланган бўлса, ҳозир шу автомат линия ёрдамида 6 мингтагача парранда гўшти қўлдан чиқарилмоқда.

Партиямиз Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорига жавобан маҳсулот чиқаришни яна ҳам кўпайтирамиз, таннархини яна ҳам арзонлаштирамиз, бунинг учун техникани тараққий эттириш учун курашамиз.

КОММУНИСТИК МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВИ НОМИНИ ОЛИШ УЧУН

КПСС Марказий Комитетининг яқинда тамом бўлган Пленуми қарорлари Қувасой шаҳридаги 14-ғишт заводи коллективининг ғайратига ғайрат қўшиб юборди. Коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун курашаётган корхона ишчилари ва инженер-техник ходимлари ярим йиллик планга қўшимча 1 миллион 280 минг дона ғишт ишлаб чиқардилар. Завод коллективи йил охиригача пландан ташқари 1 миллион 700 минг дона сифатли ғишт ишлаб чиқариш мажбуриятини олдилар.

ПЛЕНУМ ҚАРОРЛАРИГА АМАЛ ҚИЛИБ...

ОЛИМЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИЛАН АЛОҚАНИ МУСТАҲКАМЛАМОҚДАЛАР

<>

Ўзбекистон олимлари КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорларини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг институтларида лаборатория тадқиқотлари ҳамда халқ хўжалиги учун биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган ишларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш муддатларини камайтириш тадбирлари кўрилмоқда.

— Партия олимларни практика билан алоқани тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлашга, турмушнинг ўзи илгари сурган талабларга ўз вақтида жавоб беришга даъват этмоқда, — деди республика ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш кенгашининг илмий секретари З. М. Икромов. — Ҳозирги вақтда коллектив бўлиб ёзилган бир қанча йирик илмий асарлар тайёрланмоқда. Уларда республика олимлари билан биргаликда Москва, Ленинграддаги бир қанча институтлар ҳам мамлакатнинг бошқа илмий марказларининг вакиллари қатнашмоқдалар. Самарқанд, Бухоро, Сурхондарё областларининг табиий шароитлари ва ресурслари ҳақидаги, лалмикор ерлардан ва тоғ этакларидаги участкалардан яхшироқ фойдаланиш йўллари ҳақидаги тадқиқотлар каттагина амалий аҳамиятга эгадир. Илмий коллективлар томонидан қилинган бир қанча хулосалар ҳозирдаёқ Ўзбекистон ССР Госпланига топширилди.

— КПСС Марказий Комитети Пленумининг ҳужжатлари хўжаликни бошқаришнинг социалистик планли системаси жуда катта афзалликларга эга эканлигини яна бир марта исботламоқда, — дейди иқтисодий фанлар кандидати В. Д. Зайцев. — Бошқаришнинг янги структурасига ўтгандан кейин индустриямиз эришган ғоят катта муваффақиятлар — экономикани тараққий эттиришда марксча-ленинча олдиндан кўриш кучидан ёрқин далолат бериб турибди. Партия қарорлари муносабати билан иқтисодий фан олдида катта ва фахрли вазифалар турибди. Экономика институти халқ хўжалигининг жуда муҳим тармоқларини ривожлантириш, ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштиришни планлаштириш ва меҳнатни планлаштириш методикасини такомиллаштириш каби проблемаларни ишлаб чиқаришни кучайтиради. «Саноатда техника тараққиёти ва меҳнат унумдорлигини ошириш» деган монография устида иш олиб борилмоқда, капитал маблағ сарфлашнинг ва янги техниканинг тежамлилиги, республиканинг ўзида ва Ўзбекистон билан мамлакатнинг бошқа районлари ўртасидаги транспорт-иқтисодий алоқаларнинг рационал ташкил этилиши анализ қилинмоқда.

Институтнинг ана шу ва бошқа тадқиқотларидан олинган хулосалар республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг перспектив ва жорий планларини тузишда ҳисобга олинади. (ЎзТАГ).

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

БЕДА УРУҒИ ЕРДА ҚОЛМАСИН

Уруғчиликни яхши йўлга қўймай туриб, муттасил мўл ҳосил олиш мумкин эмас. Бу йил республиканинг илғор колхоз ва совхозларида бедадан кўплаб уруғ олиш кўзда тутилмоқда. Иштихон районидаги «8 Март», Бухоро районидаги Калинин номли колхозларда ва бошқа хўжаликларда уруғлик беда яхши ўстириляпти.

Бироқ, уруғлик бедани ўриб, янчиб олишга ҳамма жойда ҳам етарли аҳамият берилмайди. Бедани ўз вақтида ўриб олмаслик, эътиборсизлик оқибатида кўпинча уруғнинг 50 проценти ва ҳатто ундан ҳам кўпроғи нобуд бўлади. Меҳнатнинг қадрига етиш, етиштирилган ҳосилни нобуд қилмай, йиғиштириб олиш керак. Уруғлик беда етилиши билан, уни иккиуч кун ичида ўриб олиш керак.

Одатда колхозларда бедани оддий сенокосилка билан ўрадилар ва уни тўплаб, сўнг янчадилар. Бундай аҳволга йўл қўйиб бўлмайди. Чунки бедани ўриб, от ва трактор ғрабиллари билан тўплаш натижасида уруғнинг 70—80 проценти тўкилиб кетади. Шунинг учун ҳам Тошкент, Самарқанд областларидаги кўпгина колхозлар ҳар гектар ердан 3 центнер ўрнига 30—50 килограммдан беда уруғи олишмоқда. Яъни ҳар гектар ерда 3,5-4 минг сўм йўқотилмоқда.

Беда уруғининг тўкилиб кетмаслиги учун уни энг аввало ўзиюрар комбайнларда ўриш, ўзиюрар комбайнлар бўлмаган тақдирда дон комбайнларини беда ўришга мослаштириб ишлатиш керак. Оддий ўрим-йиғим машиналари—лафетли жатка ва бошқалардан ҳам кенг фойдаланиш яхши самара беради.

Уруғлик беда ўриб олинишидан 5—7 кун аввал уни бегона ўтлардан, айниқса уруғини беда ва йўнғичқа уруғидан ажратиш қийин бўлган карантин ўтлар: ғумай ва какрадан тозалаш керак.

Одатда беда уруғининг 85—90 проценти етилиши билан ўрим-йиғим бошланади. Уруғлик бедани комбайнлар билан ўрганда кундузи, оддий ўрим йиғим машиналари билан эрталаб ва кечқурун ўриш фойдалидир.

Уруғлик беда бир хилда етилган бўлса, уни комбайнда ўриб-янчиб олиш осонлашади. Бир текис етилмаган бедани ўриб, уруғини ажратиб олиш икки усулда ўтказилади. Аввало оддий ўриш машиналари билан ўрилади ва [illegible]-боғ қилиб тўпланади, қуритилади, кейин эса ўзиюрар комбайн билан янчилади.

Оддий машиналар билан ўрилган беда, хирмонга келтириб қуритилиб, сўнг янчилиши мумкин. Бунда уруғлик бедани янчишни уни хирмонга келтириш биланоқ қисқа вақт ичида ёғингарчилик бошланмасдан туриб тугаллаш керак. Кўп колхозларда уруғлик бедани янчиш кузга қолдирилади. Бундай қилганда ҳосилнинг анчагина қисми нобуд бўлиб кетиши мумкин. Бедани янчишда «МК 1100» маркали янчиш машинасидан фойдаланиш керак. Биринчи марта янчганда уруғ қобиғининг 80—85 проценти тозаланади, иккинчи марта янчиш орқали уруғ [illegible] тўла тозаланади, сўнгра уни ҳашаклардан ажратиб олиш қолади.

Беда уруғининг яхши сақланиши учун унинг намлиги 13 процентдан ортмаслиги керак. Намлиги бундан ортиқ бўлган уруғ офтобда қуритилиши зарур.

Қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари, агрономлар колхоз ва совхозларда уруғлик беда ва бошқа ўтларнинг ўриб-йиғиб, янчиб олинишига яқиндан ёрдам беришлари, меҳнат сарфлаб етиштирилган уруғнинг ерга тўкилиб нобуд бўлмаслигини таъминлашлари керак.

МУВАФФАҚИЯТЛАР МУСТАҲКАМЛАНИБ, КАМЧИЛИКЛАР ТЕЗДА ТУГАТИЛСИН

Ленин орденли Қорақалпоғистон АССР пахтакорлари билан мусобақадош Туркманистон ССР Тошовуз область пахтакорлари ўзаро текшириш бригадасининг аъзоларидан бир группаси—бизлар Тахтакўпир район совхозларида бўлдик. Биз ана шу хўжаликлар етти йилликнинг иккинчи йилида ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажариш учун қандай иш қилаётганликлари билан танишдик.

Бу йил район совхозларида бўлимларни қисқартириш ҳисобига йирик трактор-далачилик бригадалари тузилиши, ана шу бригадаларнинг ташкилий томондан мустаҳкамланиши, тажрибали, ишда синалган кишиларнинг раҳбарликка қўйилиши қишлоқ хўжалигини, айниқса пахтачиликни ривожлантиришда ўз ижобий натижасини бераётганлигини кўрдик.

Йириклаштирилган трактор-далачилик бригадаларининг аъзолари бу йил ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун фидокорона меҳнат қилганликлари сезилиб турибди. Улар мўл ҳосил етиштириш учун зарур бўладиган барча агротехника тадбирларини муваффақиятли амалга оширмоқдалар. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати ўртоқ Давлатмурод Сейтеков директор бўлган Калинин номли совхознинг Ҳайитмурод Сайдумуродов бошлиқ 8-бригадаси бу йил 165 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил етиштириш учун қизғин иш олиб бормоқда.

Бригада механизаторлари ва пахтакорларининг фидокорона меҳнати туфайли ҳар бир туп ғўза ҳосилга кирган, ҳозир ҳам ғўза қатор оралари агротехника қоидаларига мувофиқ ишланмоқда. Бу ерда яганалаш, культивация, озиқлантириш ва суғориш сингари муҳим агротехника тадбирлари ўз вақтида амалга оширилган.

Шу бригадага қўшни ўртоқ Айтмуродов бошлиқ 7-бригаданинг ишчилари бу йил 257 гектар майдонга чигит экиб, ғўзанинг яхши ривожланиши ва ҳосил тўплашига муваффақ бўлмоқдалар. Пахтазорда бегона ўт кўрмадик. Бригада механизаторлари ва ишчиларининг фидокорона меҳнати натижасида ғўзанинг учинчи культивацияси тамомланиб, икки бор қондириб суғорилган. Универсалчи ўртоқ Тожибоев 16 июлгача 500 гектардан зиёдроқ майдондаги ғўза қатор ораларини культивация қилган. Ҳозир у кунига 10—12 гектар ердаги ғўзани культивация қиляпти.

Ўртоқ Оллониёзов бошлиқ 6-бригада ҳам илғор бригадалардан ҳисобланади. Бригада 350 гектар майдонга чигит эккан. Ҳозир 200 гектар майдондаги ҳар бир туп ғўзада 5—10 тадан кўсак бор. Қолган 150 гектар ердаги ғўза бир текис гуллаб-кўсаклай бошлаган. Ғўза қатор ораларини культивация қилишда ва экинни озиқлантиришда Қаниязов ва Тожиддинов ўртоқлар яхши ишламоқдалар. Уларнинг ҳар бири кунига 10—12 гектар ердаги ғўзани культивация қилмоқда. Сувчилардан Орзибеков ва Аҳмедов ўртоқлар кунига 0,33 гектар ўрнига 0,5 гектар майдондаги ғўзани қондириб суғормоқдалар. Ҳозир бригадада чеканкага киришилди.

Бундай пешқадам бригада, звеноларни, фидокорона меҳнат қилаётган механизаторлар ва ишчиларни райондаги бошқа совхозларда ҳам учратдик.

Лекин шундай муваффақиятлар билан бир қаторда ғўзани культивация қилиш, озиқлантириш, бегона ўтларни йўқотиш, экинни ўз вақтида қондириб суғоришда агротехника қоидаларига риоя қилмаётган, камчиликларга йўл қўяётган бригадаларни ҳам учратдик.

«Москва» совхозининг Тўраниёз Қаллибеков бошлиқ 2-бригадасида ғўза қатор ораларини ишлашга етарли аҳамият берилмаганлигидан экин ривожланишдан анча орқада қолган. Бригаданинг катта йўл ёқасидаги 12 гектарлик картасини ўт босиб кетган. Айрим участкаларда ғўза бир меёрда суғорилмаётир. Натижада пастлик жойлардаги ғўза сувга пишилиб кетган бўлса, баландлик ерлардаги ғўза сувга қонмаган.

Шу совхознинг Қўчқорбой Назарбеков бошлиқ 11-бригадасида яганалаш чала ўтказилган. Пахта майдонини ўт босиб кетган. Шу бригаданинг даласида 10 киши ишлаяпти. Ишчилардан бири ўртоқ Даметкен Қубайбергановнинг қандай ишлаётганлигини кўздан кечирдик. У ўтоқ қилаётган экан. Ўртоқ Қубайберганова фақат баланд ўтларнигина юлиб, кичик ўтларни қолдириб кетмоқда. Шунингдек печак ўтни юламан деб, беларволик натижасида ғўзанинг шона ва гуллари тўкилиб кетишига сабаб бўлаётир. Бундай бепарволик оқибатларини бригада табелчиси Саид Ортиқов кўрса ҳам ҳеч нарсани сезмагандек бепарво юрибди. У ишчилар бажарган сифатсиз ишни ҳам қабул қилиб олаберар экан.

«Москва» совхозида июль ойининг биринчи ярмида ғўзани суғориш графиги атиги 32 процент бажарилди. Хўжалипес Ерназаров бошлиқ 14-бригадада 51 гектар, Тўраниёз Қаллибеков бошлиқ 2-бригадада 67 гектар майдондаги ғўза чанқатиб қўйилган. Шундай аҳволни совхознинг бўлак бригадаларида ҳам учратиш мумкин.

Калинин номли совхоз бу йил ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариши мумкин. Лекин совхознинг айрим бригадаларида мўл ҳосил тўпланмаётир. Баъзи бир бригада бошлиқлари ғўзанинг кўкига ишониб кетиб, ғўза парваришини бўшаштириб юборганлар. Масалан, ўртоқ Абдураҳмонов бошлиқ 10-бригадада 175 гектар майдондан 45 гектар ердаги ғўзани ўт босиб кетган. Шу бригадага қўшни Ерекеев бошлиқ 12-бригадада ғўза бостириб суғорилган. Булар мўл ҳосил етиштиришга халал етказиши мумкин.

«Тахтакўпир» совхозининг Мамит Аллахов бошлиқ 5-бригадасида ғўза ривожланишдан кейинда қолган. Бригадада иш тўғри ташкил этилмаган. Шу бригадага қарашли шўрхок ерлардаги ғўзани суғориш учун сувчининг алоҳида усталиги керак. Лекин бу ерда ғўза ёппасига бостириб суғорилган. Шунинг натижасида айрим ерлардаги ғўза шўр сувда қайнаб кетиб шона, гулларини тўкиб юбормоқда. Бундай аҳвол совхознинг Бекимбет Дошимов, Мусо Косбаулиев бошлиқ бригадаларида ҳам мавжуд.

Районда механизациянинг кучидан фойдаланиш умуман яхши бўлса ҳам «Москва» совхозида кўнгилдагидек эмас. Совхоз бўйича ҳар куни 73 та трактор ўрнига 60—62 трактордан фойдаланиляпти, қолганлари тўхтаб турибди. Ҳар бир трактор билан эса кунига 10 гектар ўрнига 8 гектар ердаги ғўза культивация қилиниб, кунлик норма бажарилмаётир. Тракторларга ўз вақтида техника парвариши кўрсатилмас экан. Шунинг натижасида ўнга яқин трактор бузилиб ётибди.

Район совхозларида далада ишлаётган пахтакорларга қулай иш шароити яратиб берилмаган. Бригадаларда яхши жиҳозланган дала шийпонлари жуда кам. Далада ишловчилар учун иссиқ овқат пишириб берилмайди. Шунинг оқибатида совхоз ишчиларининг ўзлари чой қайнатиш, овқат пиширишга кўп вақт сарф қилмоқдалар. Болали аёллар тўғрисида яхши ғамхўрлик қилинмаётир.

Биз Тахтакўпир район совхозларида учраган камчиликларни тезликда тугатиш учун ғўзани парвариш қилиш, озиқлантириш, суғориш ва чеканка сингари муҳим агротехника тадбирларини сифатли амалга ошириш кераклигини айтиб, илғорларнинг тажрибаларини сўзлаб бердик. Шунингдек юқори ҳосилли бригадаларнинг иш тажрибаларидан ўрганиб, юртимизга қайтиб боргач туркман пахтакорларига тарқатиш учун ён дафтарларимизга ёзиб олдик.

Ўзаро текшириш якунлари совхоз бўлимларининг бошлиқлари, бригадирлар, механизаторлар, район партия, совет активлари иштирокида ўтказилган кенгашда муҳокама қилинди, камчиликларни қандай тугатиш тўғрисида ўз мулоҳазаларимизни айтиб, маслаҳат бердик. Мусобақадош дўстларимиз муваффақиятларни мустаҳкамлаб, камчиликларни тугатамиз деб ваъда беришди.

Тахтакўпир район пахтакорлари бу йил Ватанга 21 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун курашмоқдалар. Улар фидокорона меҳнат қилиб ўз социалистик мажбуриятларига яраша мўл ҳосил етиштирадилар деб ишонамиз.

Туркманистон ССР ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари: **И. Деревянкин** — Тошовуз область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бош агрономи, **С. Черкезов** — Тошовуз область, Илонли районидаги «Москва» совхозининг директори, **Ш. Йўлдошев** — Орджоникидзе номли колхоз партия ташкилотининг секретари, **Р. Атағуллаев** — «Совет Қорақалпоғистони» газетасининг мухбири.

Озарбайжон пахтакорлари вакиллари Фарғона далаларида

ФАРҒОНА, 22 июль (телефон орқали). Озарбайжон ССР пахтакорларининг вакилларидан бир группаси кеча Фарғонага келди. Бу группага Евлах район партия комитетининг биринчи секретари, Озарбайжон ССР Олий Советининг депутати М. Р. Мамедов бошчилик қилмоқда.

Меҳмонлар шу куниёқ областнинг Қува, Марғилон, Олтиариқ, Қўқон районларига чиқиб кетдилар. Уларни ҳамма ерда колхозчилар ва совхоз ишчилари зўр хурсандчилик ва ҳурмат билан кутиб олмоқдалар. Қўқон районида бўлган қардошларимиз совхозларнинг ишлари билан кўпроқ шуғулланмоқдалар. Бу ерда ғўзаларни механизация билан ишлаш ва қатор ораларига кетмон киритмаслик каби муҳим тадбирлар меҳмонларни қизиқтирмоқда. Шу билан бирга меҳмонлар пахтакорларга мўл ҳосил етиштиришда йўл қўйилаётган камчиликларни ҳам кўрсатиб бермоқдалар.

СУРАТДА: Фарғона область, Фрунзе районидаги Охунбобоев номли совхозда маккажўхори йиғиш пайти.

И. МАРХАЕВ фотоси.

МАККАЖЎХОРИКОР ЛЮБОВЬ ЛИ

Колхоздагилар уни ҳурмат билан «Бизнинг Люба» деб аташади. Любовь Ли КПСС XXI съезди тарихий қарорларининг бажарилишига ўз ҳиссасини қўшиб, мамлакатимизда чорва маҳсулотларини мўлкўл қилиш учун курашаётган азаматлардан бири. Люба аввал Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг сут-товар фермасида сут соғувчи бўлиб ишлар эди. Бу йил бошқа ишда ишлаётган бўлса ҳам, яна ўша мақсад йўлида—сут-қаймоқ ва гўштнинг мўл бўлиши учун меҳнат қилмоқда, у чорва моллар учун маккажўхори етиштиряпти.

Ўртоқ Ли бошлиқ ихтисослаштирилган бригада 238 гектар ерда маккажўхори етиштирмоқда. Ҳамма майдонда экин квадрат-уялаб жойлаштирилган. Бригада аъзолари барча қийинчиликларни енгиб, ҳосилнинг мўл бўлишини таъмин этаётирлар.

Яқинда, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг учинчи пленуми арафасида бригада аъзолари гектаридан 1500 центнердан кўкпоя ва 40 центердан дон олиш юзасидан янги мажбурият қабул қилдилар.

Бригада ерларида маккажўхори шундай серавж ўсмоқдаки, пояси ҳозир ўриб олинса, ҳар гектар ердан 900 центнердан силос бостириш мумкин. Ўртоқ Л. Ли бригадаси маккажўхори парваришини бўшаштирмай, мажбуриятнинг сўзсиз бажарилишини таъминлайдиган даражада ҳосил бўлиши учун курашмоқда.

ЯХШИ!

Одилжон озиқ-овқат ва саноат молларини автолавкага ортади-да, далага—колхозчилар ишлаётган жойга йўл олади. Ҳамма ерда колхозчилар уни хурсанд бўлиб кутиб олишади.

— Одилжон менга чой беринг.

— Бир килограмм оқ қант тортинг.

— Кўк товардан бир кийимлик йиртинг.

Одилжон колхозчилар сўраган молларни эпчиллик билан олиб беради. Агар улар сўраган буюм йўқ бўлса, эртага албатта келтириб беришини айтади ва ўз ваъдасининг устидан чиқади.

Охунбобоев қишлоқ советида Ленин номли, Охунбобоев номли колхозлар район марказидан анча узоқда жойлашган. Лекин бу колхозларнинг аъзолари узоқликни сезмайдилар. Чунки Сталин район матлубот жамиятининг аъзоси шофер-сотувчи Одилжон Мўминов уларга намунали савдо хизмати кўрсатиб, зарур нарсалар билан ўз вақтида таъминлаб турибди.

М. РАҲМОНОВ.
Андижон области.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИДА

«КОММУНИЗМ» КОЛХОЗИДА МАКТАБ-ИНТЕРНАТ

Поп районидаги «Коммунизм» колхозида Фарғона областида учинчи бўлиб мактаб-интернат қуришга киришилди. Мактаб-интернат 850 ўқувчига мўлжалланган. Бу қурилиш учун колхознинг бўлинмас фондидан 1 миллион 600 минг сўм ажратилди.

Мактаб-интернат қурилишига бевосита колхоз партия ташкилоти раҳбарлик қилмоқда. Кўпгина йирик қурилишларни муваффақиятли тугаллаган колхоз қурилиш бригадаси мактаб-интернат қурилишини янги ўқув йилигача битказиш учун зўр ғайрат билан ишлаяпти.

ҲАМЗА МУЗЕЙИДА

Шоҳимардонда улуғ ўзбек совет ёзувчиси Ҳамза Ҳакимзоданинг музейи бор. Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган куннинг 70 йиллиги олдидан бу жой жуда гавжум бўлиб кетди. Музейга қўйилган суратлар, экспонатлар, биринчи ўзбек труппасидаги артистларнинг ўйинлари кишининг диққатини ўзига жалб этади.

МАКТАБЛАРГА ЯНГИ БИНОЛАР

Чуст районида янги ўқув йилига тайёргарлик яхши боряпти. 43 мактаб тўла ремонтдан чиқарилди. Кўпчилик мактабларда физика, химия, ботаника кабинетлари, механика ва дурадгорлик устахоналари қурилди ва янги асбоб-ускуналар билан таъминланди.

Район мактабларида бир сменали машғулотларга ўтиш учун барча шарт-шароитлар вужудга келтирилди. Ленин номли, «Ленинград», Жданов номли колхозлар мактаблар учун 22—35 хонали янги бинолар қуриб берди. Қишлоқлардаги энг яхши бинолар мактабларга берилди. Шундай қилиб, Чуст мактабларида янги ўқув йилида машғулотлар бир сменали бўлади.

ҚЎҚОН — СИБИРГА

Қўқон озиқ-овқат комбинатида ўтган йилнинг биринчи ярмига қараганда бу йилнинг ярмида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар 6 миллион сўмликдан кўпроқ бўлди. Корхона коллективи пландан ташқари 170 тоннадан ортиқроқ озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарди. Комбинатда ҳар бир ишчининг меҳнат унумдорлиги пландагига нисбатан 9,2 процент кўпайди, таннархи 760 минг сўмга камайди.

Мусобақада Мусо Убайдуллаев бошлиқ кондитер цехи олдинда бормоқда.

Қўқон озиқ-овқатчилари 4 миллион сўмликдан ортиқроқ маҳсулотни Узоқ Шарқ ва Сибирдаги меҳнаткашларга юбордилар.

105 ТАКЛИФ

Фарғона темир йўл бўлимининг ихтирочи ва рационализаторлари сўнгги уч ой ичида 105 янги таклифни ишлаб чиқаришга жорий этдилар. Биргина Қўқон станциясининг паровоз депосида 28 таклифнинг ишлаб чиқаришга жорий этилиши 25 минг сўм маблағни тежаб қолиш имкониятини берди.

И. ТЎХТАСИНОВ,
«Қизил Ўзбекистон» мухбири.

МЕҲНАТКАШЛАР ХАТЛАРИ ИЗИДАН

Обуначилар хурсанд

Редакциямизга келган хатларнинг бирида Чимбойда алоқа ишлари яхши йўлга қўйилмаганлиги, газета ва журналлар обуначиларга етказиб берилмаётгани, бир неча обуначига бир квитанция ёзилгани хабар қилинган эди. Юқоридаги фактлар юзасидан текшириш ўтказилди.

Қорақалпоғистон АССР алоқа контораси бошлиғи ўртоқ Ж. Хўжановнинг редакциямизга хабар беришича, шикоятда келтирилган фактлар тасдиқланган. Чимбой район алоқа конторасида меҳнаткашларнинг обуна бўлиш ҳақидаги заказларини йўқотиб қўйган, ўқувчилар газета ва журналларни ўз вақтида ололмаган. Текшириш оқибатида обуначилар заказлари қайтадан тикланди. Газета ва журналлар эгаларига мунтазам етказиб берилмоқда. Бундан обуначилар хурсанд.

ПЕНСИОНЕРЛАР ТАШАББУСИ

Чирчиқ шаҳар пенсионерлари ўз йиғилишларидан бирида болаларнинг ёзги дам олишларини уюштиришда актив ёрдам беришга қарор қилган эдилар. Бу ишни улар уй бошқармалари ҳузурида болалар спорт майдончалари ташкил этиб, уларни жиҳозлаш, ҳаваскорлик тўгараклари тузишдан бошладилар.

Пенсионер Е. Давидова Сталин кўчасидаги кўп қаватли уйнинг ҳовлисида болалар майдончаси ташкил этди.

Бундай майдонча ва тўгараклар деярли ҳамма уй бошқармалари ҳузурида ташкил этилган, уларга 40 дан ошиқ пенсионер раҳбарлик қилмоқда.

Булардан ташқари, пенсионерлар болалар ўртасида табиатни, меҳнатни севиш, кўчатларни парвариш қилиш ва бошқалар тўғрисида суҳбатлар ўтказмоқдалар, кузги имтиҳонга қолган болаларга дарсларини тайёрлашда ёрдам бермоқдалар.

Пенсионерларнинг бу ташаббуси ота-оналарни янада яхшироқ ишлашга илҳомлантирмоқда.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

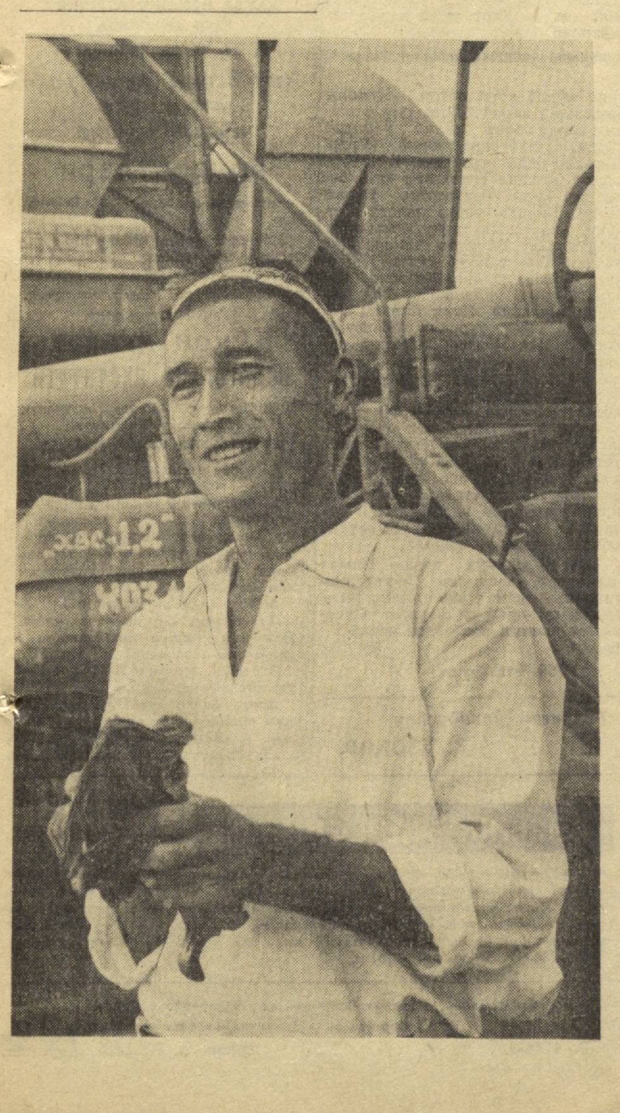

Олтиариқ районидаги Жданов номли колхозда бу йил 600 гектар ердаги пахта машина билан терилади. Шу кунларда колхоздаги 7 та пахта териш машинанинг ҳаммаси ремонтдан чиқарилиш арафасида турибди. СУРАТДА: механик-ҳайдовчи Баҳром КОМИЛОВ ўз машинаси ёнида. У мавсумда 200 тонна пахта термоқчи.

В. СИРОТКИН фотоси.

ТЕАТР

„Ўрмон"

Охунбобоев номидаги Андижон музикали драма театри коллективи улуғ рус драматурги А. Н. Островскийнинг «Ўрмон» асарини пойтахт томошабинларига кўрсатди.

«Ўрмон» — ўтган асрнинг етмишинчи йилларидаги рус вилояти ҳаётини акс эттиради. Асарда икки дарбадар санъаткор — Геннадий Несчастливцев билан Аркадий Счастливцевларнинг ҳаёти, мақсад ва интилишлари помешчик Гурмижская ва унинг ҳамтовоқларига қарама-қарши қўйилади. Бу икки актёр шаҳарда театр труппаси тарқатиб юборилганлиги сабабли иш излаб юришибди. Дарбадарлик уларнинг ажралмас ҳамроҳи. Лекин уларнинг ҳар иккиси ҳам тетик ва ўз идеалларидан чекинмайдиган кишилардир.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Нуъмонжон Муродов (Геннадий Несчастливцев) Жалил Раҳимов (Аркадий Счастливцев) асар руҳини тўғри тушуниб, ўз қаҳрамонларининг мустаҳкам иродаси, оптимистик руҳига кўпроқ эътибор берганлар.

Несчастливцев билан Счастливцев касби, ҳаёт йўлига кўра бир-бирига яқин бўлсалар-да, муҳокама доираси, ҳаётга бўлган муносабати жиҳатидан бир-биридан фарқ қилади. Несчастливцев қаллоблик билан чиқиша олмайдиган, мансабдорлар ҳукмига бош эгмайдиган, инсонлик ҳақ-ҳуқуқи ва санъаткорлик бурчини улуғлайдиган жўшқин қалбли кишидир. Ижрочи бу образни романтик бўёқларда ифода қилиб, унинг исёнкорлик руҳини усталик билан очиб берган. Артистнинг муваффақияти яна шундаки, у персонажга хос бўлган ҳажвий ҳолатларни ҳам тўла-тўкис сақлаб қолади.

Аркадий Счастливцев эса бахтсиз, «юввошлиги» орқасида, ҳар кимдан туртки еб, оч-ноҳор санқиб юрган оддий бир киши. Унинг санъатга бўлган севгиси қандай чуқур бўлмасин, муҳтожлик уни енгиб қўйган.

Биз Аркадийни артист Раҳимов талқинида қўйнинг оғзидан чўп олмайдиган, беғараз, самимий ва истеъдодли санъаткор сифатида кўрамиз. Эчки соқолли, тақир бошга болалар картузини бостириб олган, чумчуқ пир этса юраги шир этадиган Аркадий (Раҳимов) биринчи эпизоданоқ томошабиннинг ҳурматига сазовор бўлади. Бунинг асосий сабаби ҳажвий фазилатларнинг образ характери ва табиатидан туғилиши, ижрочи ҳатти-ҳаракатларининг табиий ва ҳаётийлигидадир.

Асарни саҳнага қўйган постановкачи режиссёр Г. Исмагилов мазкур икки дарбадар актёр саргузаштларини биринчи планда ҳал қилиб, санъат аҳлларини эзилган меҳнаткаш омма вакиллари сифатида ҳукмрон синфга қарама-қарши қўйган.

Спектаклдаги бой, тақводор аёл, ўрмон эгаси Гурмижская савдогар Восмибратов ва уларнинг шериклари Улита, Булановлар иккинчи ижтимоий кучдир. Улар инсоннинг ҳақ-ҳуқуқи билан ҳисоблашмайдиган, мол-мулк олдида сажда қиладиган кишилар. Масалан, Гурмижская саховат ва одамгарчилик ҳақида кўп гапирса-да, аслида ўзи ахлоқи тубан, инсонлик фазилатларидан маҳрум шахсдир. Артистка Лиза Ильяева ҳар кўринишда янги-янги ҳар хил кийимда пайдо бўлувчи, қариб қуйилмаган Гурмижская ролини усталик билан бажарган. Гурмижская гимназист Булановга севги изҳор қиларкан, залда истеҳзоли кулги кўтарилади. Ўғли тенги йигит билан турмуш қуришнинг ўзи унинг ахлоқий қиёфасини ёрқин кўрсатиб турибди.

Шуни ҳам айтиш керакки, спектаклда Гурмижскаянинг ахлоқий қиёфаси яхши акс этган бўлса-да, бу образнинг социал моҳияти хиралашиб қолган. А. Островский Гурмижская қиёфасида одамларни қул қилиш мақсади билан яшовчи, тошюрак, қаттиқ қўлли жоҳил аёл образини яратган. Ижрочи персонажнинг ана шу муҳим томонларига алоҳида эътибор бериши керак. Шундагина Гурмижская ўз муҳитининг чинакам вакили бўлиб гавдаланади.

Улита образи спектаклда энг яхши чиққан образлардан биридир. Ўзбекистон ССР халқ артисти Ҳадича Аминова беқарор, бева Улита образини аниқ мақсад, маълум ахлоқ нормасига эга бўлган социал тип даражасига кўтарган. Унинг ҳамма ҳатти-ҳаракатлари у яшаган муҳитнинг маҳсули сифатида таркиб топади. Гурмижская группасидаги Восмибратов (артист Х. Сатторов), Буланов (артист Ф. Абдураҳмонов) образлари ҳақида шуни айтиш керакки, булар Россияда капиталистик муносабатларнинг шаклланиш процессини ифода қиладиган буржуазия тоифаси вакиллари образи даражасига кўтарилмаган.

Режиссёр ва ижрочилар коллективи спектаклнинг ана шу томонига эътибор беришлари керак. Тўғри ва чуқур ҳал қилинган асосий тема, синфий жамиятда санъат ва санъаткорнинг тақдири темаси қаторида ҳоким табақа вакиллари линияси ҳам саҳнада ўз ифодасини топиши лозим.

С. ТУРСУНБОЕВ.

ЖАМОАТЧИЛИК ҒАМХЎРЛИГИ

Жарқўрғон районида мактабларни янги ўқув йилига тахт қилиб қўйишга яхши эътибор берилянти. Ўтган ўқув йилида колхозлар ва жамоат ташкилотларининг кучи билан мактабларга 100 дан ортиқ қўшимча синф хоналари қуриб берилиб, 45 мактабдан 43 таси бир сменали машғулотларга кўчирилган эди. Қолган икки мактабда ҳам машғулотлар янги ўқув йилидан бир сменада олиб борилади.

Районда давлат томонидан мактаблар ремонти учун берилган маблағлардан асосан мактабларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш учун фойдаланиш, мактаблар ремонтини эса ўқувчиларнинг бевосита ёрдами асосида бажаришдек яхши ташаббус қўлланиляпти. Бу ишда комсомол-ёшлар актив иштирок этяптилар.

Районнинг кўпгина колхозлари ва «Сурхон» совхозида янги мактаб бинолари қад кўтаряпти. Бундан ташқари мавжуд мактаблар қошида қўшимча равишда тағин 35 та синф хонаси қуриш ишлари ҳам жадал давом этмоқда.

Жамоатчилик ёрдами билан ўқитувчиларга қулай шароит яратиб бериш мақсадида 101 та янги уй қуриляпти.

Колхозлараро қурилиш ташкилотининг коллективи «Меҳнат роҳат» колхозида қурилаётган янги мактаб-интернат биносини 1 августдан кечикмай ишга тушириш учун курашяпти.

Жарқўрғонлик меҳнаткашлар мактабларни янги ўқув йилига тўла-тўкис ҳозирлашни 1 августдан кечикмай тамомлаш мажбуриятини олганлар.

А. ХАЛИЛОВ,
«Қизил Ўзбекистон» мухбири.

ЯНА 1000 ЦЕНТНЕР

Юқори Чирчиқ районидаги «Гулистон» колхозининг ғаллакорлари ғалла етиштириш юзасидан етти йиллик планни беш йилда бажаришга аҳд қилганлар. Бу ерда ўрим-йиғим уюшқоқлик билан ўтяпти. Колхоз шу кунга қадар давлатга 800 тоннадан кўпроқ ғалла сотиб, социалистик мажбуриятни бажарди. Ғаллакорлар ички резервларни ҳисоблаб чиқиб, яна 1000 центнер ғалла сотиш ҳақида қўшимча мажбурият олдилар.

М. ТУРСУНОВ.

ЯНГИ ҚУЁНЧИЛИК ФЕРМАСИ

САРИОСИЁ, (**«Қизил Ўзбекистон» мухбири**). Калинин номли колхозда қуёнчилик фермаси ташкил этилди. Дастлаб фермага 5 бош эркак ва 30 бош она қуён сотиб олинди.

Фермада Сафар Шодиев ва Йўлдош Сулаймонов ўртоқлар хизмат қилмоқдалар. Улар йил охиригача қуёнлар сонини 1000 бошга етказиш, шундан 500 бош қуённи семиртириб, давлатга бир ярим тонна қуён гўшти сотиш мажбуриятини олдилар.

Тошкент шаҳри бўйлаб. СУРАТДА: Навоий ва Полиграфия кўчалари бурчагининг кўриниши.
А. ПАЛЕХОВ фотоси.

АҚШ ВА ГФР ҲУКУМАТЛАРИГА СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ НОТАЛАРИ

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико 19 июлда АҚШнинг СССРдаги Мувaққат Ишлар вакили Э. Л. Фриирс жанобларини ва Германия Федератив Республикасининг СССРдаги Муваққат Ишлар вакили К. Х. Кноке жанобларини қабул қилди ва уларга Совет ҳукуматининг нотaларини топширди.

Америка ҳукуматига юборилган нотада таъкидлаб айтиладики, Германия Федератив Республикаси мудофаа министри Штраус жанобларининг АҚШга яқинда қилган сафари ва АҚШ ҳарбий министри Бракер жанобларининг шундан кейин Германия Федератив Республикасига қилган сафари, шунингдек уларнинг Ғарбий Германия армиясини «Поларис» ракеталари билан қуроллантириш тўғрисидаги баёнотлари қасддан ўзаро келишилган ҳаракатдир. Бу ҳаракатлар ташвишланаётган жаҳон жамоатчилигини вайронгарчилик келтирувчи ракета-ядро қуроли билан Ғарбий Германияни очиқдан-очиқ қуроллантиришга кўндириш учун замин тайёрлашни кўзда тутади.

Нотада таъкидлаб айтиладики, собиқ гитлерчи генераллар бошчилигидаги Ғарбий Германия армияси қўлига топшириладиган ракета қуролидан янги агрессия учун фойдаланилиши мумкин.

Совет ҳукумати АҚШ ҳукуматини ғоят жиддий суратда огоҳлантириб айтадики, АҚШ ҳукумати тутаётган йўл тинчлик иши учун ва Европа халқларининг хавфсизлиги учун хавфли оқибатлар вужудга келтиради ва ана шу оқибатлар учун жавобгарлик тамомила АҚШ ҳукумати зиммасига юкланади. Совет ҳукумати СССРнинг ва унга иттифоқчи давлатларнинг хавфсизлигини таъминлаш учун, Европада ва бутун дунёда тинчликни таъминлаш учун ўзи зарур деб ҳисоблаган керакли чораларни кўришга мажбур бўлади.

Германия Федератив Республикаси ҳукуматига юборилган нотада айтиладики, Америка билан Ғарбий Германиянинг яна ҳарбий тил бириктириши сўзсиз таслим бўлиш натижасида Германиянинг зиммасига олган мажбуриятларини, шунингдек иттифоқчиларнинг Германия тўғрисидаги битимларини жуда қўпол равишда бузишдир. СССР ҳукумати Германиянинг сўзсиз таслим бўлганлиги иттифоқчи давлатларга Германия мағлубияти тўғрисидаги декларация мақсадларининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун зарур деб топган ҳар қандай тадбирларни кўриш ҳуқуқини беради.

Совет ҳукумати Германия Федератив Республикаси ҳукуматини ҳозирги ҳаракатларининг рўй бериши эҳтимол бўлган оқибатлари учун, шунингдек ана шу ҳаракатлар тақозо этиши мумкин бўлган жавоб ҳаракатлар учун тамомила жавобгар бўлади, деб огоҳлантиради. (ТАСС).

Дўстлигимиз асрлар бўйи яшайди

Польша Халқ Республикасининг 16 йиллиги муносабати билан 21 июлда Чет мамлакатлар халқлари билан дўстлик уйида Москва жамоатчилигининг йиғилиши бўлди.

Йиғилишни Совет—Польша дўстлиги жамияти правлениесининг раиси, СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Раиси П. П. Лобанов очди.

Йиғилишда «Серп и молот» заводининг вальцовкачиси, коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи В. И. Дюжев, Москва областининг Ступин районидаги «Михневский» совхози инженери В. В. Прозоров, «Трехгорная мануфактура» комбинати тўқув фабрикасининг йигирувчиси Л. И. Харьковалар сўзлади. Улар Польша меҳнаткашларига қардошлик саломи топширдилар ҳамда совет—поляк бузилмас дўстлиги иккала қардош халқнинг бахт-саодати йўлида муваффақиятли ривожланади ва мустаҳкамланади, деб ишонтирдилар.

Йиғилиш қатнашчилари Польша Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Болеслав Яшчукни қизғин табриклади. У поляк халқи ва Польша Халқ Республикасининг ҳукумати номидан барча совет халқларига, Совет ҳукуматига ва КПСС Марказий Комитетига самимий салом топширди ҳамда поляк халқига социализм қурилишида янада муваффақиятлар истаб билдирилган қизғин тилаклар учун чин кўнгилдан ташаккур изҳор қилди. (ТАСС).

Р. КАСТРО МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

Куба Республикасининг революцион қуролли кучлари министри Рауль Кастро Совет Иттифоқида тўрт кун меҳмон бўлиб турганидан кейин 21 июлда Москвадан Прагага жўнаб кетди. (ТАСС).

«ИЛ—18» СОВЕТ ЛАЙНЕРЛАРИ ЛЕОПОЛЬДВИЛГА ЕТИБ КЕЛДИЛАР

ЛЕОПОЛЬДВИЛЬ, 21 июль. (ТАСС). Бугун бу ерга «ИЛ—18» типидаги тўрт совет самолёти келди. Бу самолётлар Конго Республикаси аҳолиси учун озиқ-овқат, шунингдек Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қўшинлари составига кирадиган Гана ҳарбий бўлинмаларини олиб келди.

КОНГО РЕСПУБЛИКАСИ БОШ МИНИСТРИНИНГ НЬЮ-ЙОРККА ҚИЛАДИГАН САФАРИГА ДОИР

НЬЮ-ЙОРК, 21 июль. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Леопольдвилдан хабар беришича, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бу ердаги вакили Конго Республикасининг бош министри Патрис Лумумба Конгодаги аҳвол ҳақида Хавфсизлик кенгашида ахборот бермоқ учун эртага Нью-Йоркка жўнаб кетиш ниятида эканлигини Бирлашган Миллатлар Ташкилотига маълум қилганлигини айтган.

ИТАЛИЯДА ҲУКУМАТ ТАНГЛИГИ

РИМ, 21 июль. (ТАСС). Республика президенти Гронки ҳукумат танглигини бартараф қилиш мақсадида кеча кечқурун сиёсий раҳбарлар билан маслаҳатлаша бошлади.

У, Коммунистик партия парламент группаларининг раислари Пальмиро Тольяттини (депутатлар палатаси) ва Умберто Терачинини (сенат) қабул қилди. Суҳбат тамом бўлганидан кейин, Тольятти журналистларга қуйидагиларни айтди: «Биз ҳукумат билан гражданлар ўртасидаги муносабатларда кескинликни юмшатиш зарур, барча ҳуқуқларни ва конституцияда берилган барча гарантияларни ўзаро ҳурмат қилишга асосланган ишончни тиклаш—ана шу кескинликни юмшатишнинг асосий шарти, деб ҳисоблаймиз».

РАВНАҚ ТОПКИЛ, СОВЕТ БОЛТИҚ БЎЙИ!

Халқ хўжалиги ютуқлари Виставкасида дўстлик митинги

21 июлда Совет Иттифоқи халқларининг кўп миллатли оиласи Латвия, Литва ва Эстонияда Совет ҳокимияти ўрнатилган куннинг йигирма йиллигини байрам қилди. Ана шу улкан тантана муносабати билан Москвада СССР Халқ хўжалиги ютуқлари Виставкасида дўстлик митинги бўлди. Болтиқ бўйи республикаларининг Халқ хўжалик ютуқлари Виставкасидаги павильонларининг ходимлари иқтисодий ва маданий ҳаёт соҳаларида Латвия, Литва ва Эстония меҳнаткашлари эришган муваффақиятлар ҳақида бу ерда тўпланганларга сўзлаб бердилар.

Болтиқ бўйидаги социалистик республикалар йигирма йил мобайнида қолоқ аграр мамлакатлардан саноати юксак даражада тараққий этган ва қишлоқ хўжалиги тинмай ривожланаётган республикаларга айландилар. Совет Латвиясида 200 га яқин янги завод, фабрика ва йирик цехлар барпо этилди. Совет Литваси ўз маҳсулотини 40 тадан кўпроқ мамлакатга экспорт қилмоқда. Эстония чорвадорлари аҳоли жон бошига сут ва гўшт етиштириш жиҳатидан ҳозирнинг ўзидаёқ Америкадан ўзиб кетдилар.

Дўстлик митингида сўзлаган нотиқлар юбиляр республикаларнинг ана шу ва кўпгина бошқа зўр муваффақиятлари ҳақида гапириб ўтдилар.

Митинг тамом бўлгандан кейин виставканинг жуда кўп меҳмонлари Латвия, Литва ва Эстония социалистик республикаларининг павильонларини кўздан кечириб, совет Болтиқ бўйи меҳнаткашларининг буюк муваффақиятлари билан танишдилар. (ТАСС).

БИЗ СИЗЛАР БИЛАН БИРГАМИЗ, КОНГОЛИК ҚАРДОШЛАР!

Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитетининг информация ва халқаро алоқа комиссияси 21 июлда баёнот эълон қилди. Баёнотда НАТО агрессив ҳарбий блоки қатнашчиларининг Конго Республикасига қарши бошлаган ифлос авантюраси ғазаб билан қораланади.

Баёнотда бундай дейилади:

Биз эрксевар Конго халқини яна мустамлакачилик асорати остига солишга уринаётган америкалик, инглиз, бельгиялик, француз ва ғарбий герман агрессорларига лаънатлар айтамиз.

Барча совет кишилари ва жаҳоннинг тинчликсевар халқлари билан бирга биз Бельгия қуролли кучларининг америкалик ҳарбийлар группасининг Конго Республикасидан дарҳол олиб чиқиб кетилишини қатъий талаб қиламиз. Агрессорлар, Конгодан йўқолинг! Мустамлакачилар, Конгодан қўлингни торт!

Мажлис қатнашчилари Конго халқига қардошлик саломи йўллайдилар, мустамлакачиларга қарши мардонавор курашда тез ва тўла муваффақият тилайдилар. (ТАСС).

Ч О Й Ў Т

Чойўт ҳам шифобахш гиёҳлардан ҳисобланади. Қадим замонларда у «сиҳрли ўт» деб аталган, халқ медицинасида сил, меъда, буйрак касалликлари ҳамда сиртқи яра-чақаларни даволашда қўлланилган.

Бу ўсимлик кўп йиллик бўлиб, 40 сантиметрдан 90 сантиметрга қадар кўтарилиб, ривожланади. Чойўт уруғдан ва ер остки қисмидан ҳар йили кўкариб, барг ёзади. Барги жуфт-жуфт, мураккаб бўлади. Шох-шаббалари ривожлангандан сўнг июнь ойларида гуллайди. Гули сарғиш, тилла рангли бўлади. Чойўт ҳўллигида атрофга хушбўй ислар тарқатади. Қуриган вақтда ҳиди оз бўлади. Таъми тахирроқ, одамнинг оғзини буриштиради. Бу ўсимликнинг уч қисми дори сифатида истеъмол қилинади.

Ўзбекистонда чойўт жуда кенг тарқалган. Бу ўсимлик текисликда ҳам, баланд тоғларда ҳам ўсади. Бу ўтнинг запаслари кўплаб Чатқол, Қурама, Писком, Угам, Туркистон, Зарафшон, Ҳисор тизмаларида қанчадан-қанча жойларни ўраб ётади. Чойўтни гуллаб турган пайтида шу тоғли районлардан июнь ойидан бошлаб октябрь ойига қадар териб олиш мумкин. Уни гул, барг ва танашохлари билан йиғиб олиб қуритиш керак. Қирқилган чойўтлар салқин жойларда шамоллатиб қуритилади.

М. ТЎЙЧИЕВ,
биология фанлари кандидати.

ФУТБОЛ

ИККИНЧИ ГРУППАДА

Совет Иттифоқи биринчилиги учун «А» класси бўйича иккинчи группада қатнашаётган футбол командаларининг навбатдаги учрашувлари бўлиб ўтди. Бу учрашувларда кутилмаган натижалар содир бўлди. Москвалик спартакчиларнинг Куйбишев шаҳрида маҳаллий «Крылья Советов» командасидан 0:1 ҳисоби билан мағлубиятга учраганликлари, уларнинг яхшиланиб бораётган аҳволларини анча «хиралаштириб» қўйди. Сталино шаҳрида маҳаллий «Шахтёр» командаси москвалик «Локомотив» командаси билан учрашди. Ҳар иккала томоннинг уринишига қарамай, ҳисоб 2:2 бўлиб тугади ва командалар биттадан очкони қўлдан чиқариб юбордилар.

Олмаота шаҳрининг «Ғайрат» командаси навбатдаги катта муваффақиятни қўлга киритди. Қозоғистонлик спортчиларнинг Минск шаҳрининг «Белорусь» футболчиларини катта ҳисоб (6:1) билан мағлубиятга учратишлари ҳаммани ҳайратда қолдирди.

Бокулик «Нефтяник» ўз майдонида Вильнюс шаҳрининг «Спартак» командаси билан ўйнади. Бу учрашувда майдон эгалари ғайрат билан ўйнаб меҳмонларни 2:0 ҳисоби билан ютдилар.

2-группадаги командаларнинг турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича:

Командалар	Ўйин	Очко
«Локомотив» (Москва)	17	22
«Адмиралтеец» (Ленинград)	16	21
«Спартак» (Москва)	16	19
Армия марказий спорт клуби (Москва)	16	19
«Белорусь» (Минск)	16	19
«Динамо» (Киев)	15	18
«Крылья Советов» (Куйбишев)	16	16
«Ғайрат» (Олмаота)	17	14
«Шахтёр» (Сталино)	16	13
«Нефтяник» (Боку)	16	11
«Спартак» (Вильнюс)	17	6

ПРАВДА ВОСТОКА

Газетада Коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари мусобақаси илғорларининг республика кенгаши ҳақидаги ҳисобот ҳамда тожик пахтакорлари ўзаро текшириш бригадаси аъзоларининг Тошкент ва Сурхондарё областлари колхоз ва совхозларида бўлганликлари тўғрисидаги материаллар босилган.

Иккинчи саҳифада Оҳангарон цемент заводи қурувчиларининг ишлари ва уларнинг талаблари ҳақидаги рейд бригада материали берилган. Шунингдек, газетхонларнинг хатлари, чет эл ва маҳаллий хабарлар бор.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/VII да **Дилором**, 24/VII да **Чио-Чио-Сан.**

АНДИЖОН МУЗДРАМА ТЕАТРИ (Муқимий номли театрнинг ёзги биносида) — 23/VII да **Қайнона**, 24/VII да **Лайли ва Мажнун.**

КИНО

Юртдан узоқда — қишки «ВАТАН», қишки НАВОИЙ номли, «ЁШ ГВАРДИЯ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК», «ДРУЖБА» (2-залда) — кундуз ва кечқурун, ёзги «ВАТАН» (кеч соат 9-10 ва 10-50 минутда), «ХЕВА» (кеч 9-15 минут ва 11 да), ПУШКИН номли (кеч 9-10 минут ва 11 да), «УДАРНИК» (кеч 9-15 минут ва 11 да), ёзги НАВОИЙ номли (кеч 9-10 ва 10-40 минутда).

Рим каникуллари — «МИР», қишки СОБИР РАҲИМОВ номли, «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ШУҲРАТ» (кеч соат 9 ва 11 да), «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч 9-15 минут ва 11 да), СТЕПАН РАЗИН номли (кеч 10-40 минутда), ТЕЛЬМАН номли (кеч 9 ва 10-50 минутда).

Буюк Карузо — қишки НАВОИЙ номли (кеч соат 8-20 ва 10-20 минутда).

Руслар совғаси — «ДРУЖБА» (1-залда кундуз ва кечқурун).

Сукунат оламида, Жизель — КИНОЛЕКТОРИЙ.

Алангали йиллар (кеч соат 9-10 минутда), **Аршин мололон** (кеч 10-40 минутда) — «ОКТЯБРЬ».

Рапсодия — ёзги СОБИР РАҲИМОВ номли (кеч соат 9 ва 11 да).

Сени излайман — КАФАНОВ номли (кеч соат 9-15 минут ва 11 да).

«Комета» матроси — СТЕПАН РАЗИН номли (кеч соат 9-20 минутда).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

23 июлда

Ўзбек ашула, рақс ва музика кечаси

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Шаҳодат Раҳимова**, Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Ғулом Абдураҳмонов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар, Жаҳон ёшлар фестивали лауреатлари ва солистлар қатнашади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРНИНГ ЁЗГИ БИНОСИДА

26, 27, 28, 29 июлда

Ҳиндистон халқ рақс ва музика ансамблининг

концертлари

Ансамбль раҳбари — **Р. Важифдар.**

Кеч соат 9 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

МУҚИМИЙ НОМЛИ

Қўқон давлат педагогика институти

1960/61 ўқув йилида қуйидаги ихтисослар юзасидан

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

1. Ўзбек тили, адабиёти ва тарих.
2. Бошланғич таълим методикаси (ўзбек ва рус тилларида). Бу факультет ашула ўқитувчиси ёки мактаб-интернат тарбиячиси деган иккинчи ихтисосни ҳам беради.
3. Рус тили ва адабиёти.

Ҳужжатлар 31 июлгача қабул қилинади. Кириш имтиҳонлари 1 августдан бошланади.

Эҳтиёжи бўлганлар ётоқ билан таъминланади.

Ариза билан ҳужжатларни тақдим қилиш учун адрес: Қўқон шаҳар, К. Маркс кўчаси, 63-уй.

ЧИНОР

Саид АҲМАД

ҲИКОЯ

Яккатут гузаридан сал беридаги эшик ёнида супача бор, шу супачага гиламча ёзиб, сада райҳон солинган шиша банкани олдига қўйиб, қип-қизил чойнакни этагининг барига ўраб бир қария ўтиради. Супача атрофи ёғ тушса ялагудек: супурилган, кўлоблаб сув сепилган. Оппоқ соқоллари кўксига тушиб турган ана шу одам эрталаб вақтли чиқиб супачада нонушта қилади, кечаси билан яшнаб, энди офтобда кўзи қамашиб карнайи юмилаётган намозшом гулларига тикилиб жимгина ўтиради. Қишлоқ почтальони ҳаммадан аввал унга газета ташлаб ўтади. У чойни эрмак қилиб, банди гардишига қора машина ипи билан чандилган кўз ойнаги устидан шошилмай, ҳижжалаб газета ўқийди. Салом бериб ўтадиганларга алик олиб, чой тутади. Банкадаги райҳондан битта шохини синдириб узатади. Баъзан районнинг обрўли-обрўли кишилари ҳам машиналарини тўхтатиб унинг қўлидан битта чой ичиб ўтадилар. Хулласи, бу кекса қишлоқнинг кичкинагина кўчасига файз киритиб ўтиради. Унинг туриш-турмушидан қариликнинг гаштини сураётгани кўриниб турарди. Бобойнинг кўз қарашлари, табассум аримаган юз ифодалари тўйда ўтирган кишиларни эслатарди. Шошилмай қирғоқларга беозоргина бош уриб оқаётган ёввош дарёлар тоғу-тошлардан шалола бўлиб қуйилиб, кўпириб, тошиб келганидек, бу одамнинг ҳам ҳаёт оқими жуда олисдан — тўлқинларда сузиб, бўронларни кўкрак билан тўсиб, довулларга сўз бермай келганини қишлоқдагилар яхши билишарди. Шунинг учун ҳам у катталарнинг маслаҳатгўйи, кичикларнинг насиҳатгўйи. Шўхлик қиладиган ўспиринлар унинг гапидан чиқмайдилар. Сўзини қайтармайди. Деб «нозик-нозик» оилаларнинг қизларига уни совчи қилиб юборадилар. У тўйларда тўйбоши, азаларда сағирларни юпатувчи.

Шу иззатли қария етмиш йиллик умрида аччиқни ҳам, чучукни ҳам татиб, борликни ҳам, йўқликни ҳам кўрган, фақат бир ўлиб кўрмаган. Унинг танасида босмачиларнинг ўқидан, қулоқларнинг пичоғидан қолган излар жангу-жадал йилларининг, ислоҳот, колхоз тузиш пайтларининг гувоҳи бўлиб сақланарди. Ёқасига пилта урилган хомсуруп яктагининг кўксидаги орденлар унинг шон-шуҳратга тўлган умрининг шоҳиди эди.

Бобой энди қариди, кўзидан нур, белидан қувват кетди. Ўзи қуриб, ўзи опичлаб вояга етказган колхоз уни иззат-икром билан пенсияга чиқазди. Ҳозир у шу шинам супачада ўтириб узоқларда туманга чулғанган адрларга, йўл четидаги кимхобдек ялтираган теракларнинг сеҳрли шитирлашларига қараб, даланинг ҳар ер-ҳар ерида гуриллаган моторларнинг шовқинига қулоқ солиб хаёл дарёсига ғарқ бўлиб ўтиради. Даланинг қоқ ўртасида бўй чўзган бир жуфт чинор қишлоқнинг чор атрофидан кўриниб турарди. Бу чинорларни у туғилган йили отаси ўтқазган, ўғлим чинордек узоқ умр кўрсин, деб унга Чинорбой деб исм қўйган эди. Чинорбой шу бир жуфт чинор билан баравар ўсди. Бирга ўсган, аммо ҳали навқирон тенгдош чинорлар унга: сенга нима бўлди, қариб қолдингми, қаддингни кўтар-е! деётгандек бўларди.

Чинорбой ота ўтган умрига сира ачинмасди. У нима учун курашган бўлса, нимагаки меҳнати синган бўлса зое кетмади. Нимаики экkan бўлса, мевасини татиб кўрди. Шу супачадан кўриниб турган кенгликларда болалигининг, йигитлигининг, қарилигининг излари қолган. Бу ерларга унинг қони ҳам, кўз ёши ҳам, пешона тери ҳам тўкилган. Шу тўкилган қонидан, пешона теридан, кўз ёшларидан нимаики униб чиққан бўлса ҳаммаси ундан одамларга ёдгор бўлиб қолади.

Чинорбой ота тенгдош шу чинорларга қараб ана шундай хаёл сурарди.

Бугун Чинорбой ота супачасида кўринмай қолди. Почтальон газетани супача устига авайлаб қўйиб кетди. Кўча супурилмаган, сув сепилмаган. Толларнинг барглари супа устига тўкилиб ётибди. Ота белининг зирқираб оғришига ҳам, тиззаларининг қалтирашига ҳам парво қилмай азонлаб чўлга жўнаб кетган. Унинг биттаю-битта ўғли бор, у чўлда колхознинг фермасига бошчилик қилади. Ўғли ҳар ҳафтада бозор қилиб мотоциклнинг коляскасини тўлдириб, чол-кампирга савғо-саломлар олиб, кўриб кетади. Отасининг йўқ дейишига қарамай, ҳар икки ойда бир қўй сўйиб беради. Илгарилари Чинорбой ота чўлга чиқиб ўғлининг ишларидан кўз-қулоқ бўлиб турарди. Қарилик кучини кўрсатиб ҳассага таянтириб қўйгандан бери қишлоқдан нарига чиқишга бобойнинг қурби етмай қолган эди. Нима бўлдики, чол кутилмаганда чўлга отланиб қолди? Орадан беш кун ўтгач ота бир ҳоли бир сар бўлиб қайтиб келди. У гузардан ўтаётганда оғир юк орқалагандек букчайиб, бошини эгиб ўтди. Ҳеч кимга қарамади, салом ҳам бермади, алик ҳам олмади: уйига кириб кетдию бугун ўн беш кундирки, кўчага чиқмайди, одамларга кўринмайди.

Ҳаммаёқда дув-дув гап: Отанинг ўғли қамалиб қолган эмиш. Бунақа совуқ гап тез тарқалади. Тарқалганда ҳам ён-верига қўшиб-чатиб тарқалади. «Иномжон фермадан ўн учта қўйни ўғринча чоршанба бозорига чиқараётганида милициянинг қўлига тушиб қопти. Ревизияда ўттиз бешта қўй кам келганмиш. Иномжоннинг ўн беш минг растирати бор эмиш». Бу гаплар қанчалик миш-миш бўлмасин Иномжоннинг ўғрилик қилгани рост. Ана шу гаплардан кейин ота кўчага чиқолмай қолган эди. Супа жуда файзсиз бўлиб намозшом гуллари қовжираб қолди.

Ер-биродарлар, қўни-қўшнилар уни юпатишга, овутишга сўз тополмасдилар. Адвокат олишни маслаҳат берган ўртоғини ҳам, прокурор билан гаплашиб беришни бўйнига олган сельпонинг мудирини ҳам уйдан қувиб чиқарди. Чол уларга: «мунақа ўғлим йўқ, ўғлим йўқ, бефарзанд одамман», деб бақирарди. Уйда ёлғиз қолиб ўз ёғига ўзи қоврилиб, танҳоликда ўртанарди. У айвоннинг лабида иягига ҳассасини тираб, кўзларини бир нуқтага тикканича хаёл сураркан, бутун вужудини ларзага солган, кекса қалбини тилка-пора қилган, қарилик фароғатини ўғирлаган ўғлини қарғарди. Унинг ғамдан адо бўлган юрагига қулоқ солган киши, шундай нидо эшитарди:

«...Етмиш йил ҳалол яшадим. Еган тамоғимга ҳаром аралаштирмадим. Бировнинг буюмидан ҳазар қилдим. Ҳор-зор бўлиб яшаган йилларимда ҳам бировнинг ризқига қўл узатмаганман. Биласанми, бадбахт бола, отанг бировники деб ариқдан оқиб келган олмага ҳам тегмасди! Онанг эрталаб дастурхон ёзганда, отанг ўз меҳнатининг нонини ушатиб сени, сен ярамасни ҳалол нон билан боқаётганига минг марта шукур қиларди. Қариб кўзимдан нур, белимдан қувват кетганда менга ҳаром едирдинг. Сени қарғайман. Ажин тўла юзларимга оқиб тушаётган мана шу қайноқ кўз ёшларим билан қарғайман сени! Эл олдига қай юз билан чиқаман. Энди қандоқ ўламан! Қандоқ ўламан? Бир оёғим гўрга етганда, ўтказган покиза умримдан минг марта рози бўлиб кетаётганимда юзимга қора суртдинг-ку, оқпадар! Бировнинг ҳақига узатилган қўлларингни шал, бировнинг луқмайи ҳалолига тикилган кўзларингни кўр қилиб тугса бўлмасмиди, онанг! Қолган беш кунлик умримни энди қандоқ қилиб ўтказаман, қандоқ қилиб ўтказаман! Кексайиб йигитлик қадамим босган ерларга етолмай қолганимда, остонамни узоқ, шу кичкинагина супачамни тор қилиб қўйдинг-ку! Ёшлигингда қизамиқ олиб кетса бўлмасмиди, сен жувонмарг! Урушда ўққа учган болаларнинг оталари олдида ман нима деган одам бўлдим! Умидларимни, меҳнат машаққатларимни етмиш йиллик ҳалол умримни қора курсига ўтқаздинг-ку, номард бола! Сени боққунча онанг оқ сутини кўкка соғса бўлмасмиди! Сени опичлаб кўтарган белларим қарсиллаб синиб кетса бўлмасмиди? Менга, мендек бир одамга ҳаром едирдинг-а, ҳаром! Эсиз умрим, эсизгина сенга сарф қилган меҳнатларим!...»

Чинорбой ота ана шундай изтиробли ўйлар билан пинҳоний фарёд чекарди. У бу оғир кўргиликнинг зарбасига чидолмай ётиб қолди. Уни кўргани келганлар «ўғлига ачиняпти, ҳар нима қилса ҳам ота-да» деб ўйлашарди. Аммо у бутун аламини ичига ютиб, кунларни тўлғаниб забунликда ўтказарди.

Ниҳоят яккатутнинг самоварида очиқ суд бўлди. Ота ҳассасига таяниб кўпдан қадами етмаган супачасига чиқди. Буғдой донини судраб кетаётган чумолидан кўзини узмай хомуш ўтираркан, ундан тўрт ҳовли наридаги гузар самоварида Иномжон отли бир кишининг тақдири ҳал бўлаётганига қизиқмасди. Кекса толлар узун-узун бежасам соялар ташлаган йўлдан кечга яқин Иномжонни милиция ҳайдаб ўтди. Ота бош кўтариб унга қарамади ҳам. У боя дон ташиб ўтган чумолининг энди ўзидан катта бир нон ушоғини судраб келаётганига маҳлиё эди. Чумоли худди унинг оёғи тагига келиб тўхтади-да, унга қарагандек бўлди. Чолга бу қараш: кўрдингми, нонни мана шунақа тер тўкиб ейиш керак, деганга ўхшаб туюлди. Чумоли ушоқни судраб яна нари кетди. Тол шохидан пир этиб учиб тушган чумчуқ чумолининг минг машаққатлар билан судраб келаётган ушоғини чўқиб учиб кетди. Чумоли орқасидан қараб қолди. Ота бошини сарак-сарак қилиб ўрнидан турди. Уёқ-буёққа юриб кўрди. Негадир бели оғримади. Кўча ўртасига тушди. Тиззалари ҳам, бели ҳам ҳали бақувватга ўхшаб кетди. Бирдан унинг далага чиққиси, ўзи экkan теракларни кўргиси келди. Болалар боғчасининг ёнидан ўтаётганида тўхтаб ичкарига қулоқ солди. Жимжит. Уйларига кетиб қолишибди. Чол негадир илжайди. Яқин бир ой мобайнида унинг биринчи табассуми эди бу. Шу боғча биносига биринчи ғишт қўйилган куни эслади. Ўшанда эрта баҳормиди ё кеч кузмиди эслаёлмади. Яна нари кетди. Обкашда икки челак олма кўтариб келаётган йигит гарданини эгиб унга челаги билан олма тутди. Битта олмани қўлига олиб ҳидлаб кўрди-да яна жойига қўйди. Яна юрди. Қаддини ғоз тутиб икки туп чинор қад кўтарган тепаликка кўтарилди. Қоматини ростлаб атрофга қаради.

Пастда кўм-кўк дала. Тепада шамоллар, довуллар йиқитолмаган икки азамат чинор энди учта бўлиб, шу ором ва фароғатли меҳнат масканига посбондек қараб турарди.

1960 йил, июнь.

Редактор ўринбосари
Қ. УЗОҚОВ.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: ТОШКЕНТ, «Правда Востока» кўчаси 26 уй

КОММУТАТОР — 26334, 33262. Редакция бўлимларининг телефонлари: партия турмуши — 27604. Пропаганда — 31226. Саноат ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 27604. Қишлоқ хўжалиги — 34455. Адабиёт ва санъат — 32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34524. Маҳаллий ахборот — 34524. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005. Секретариат — 33469, 32347. Эълонлар — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 10025. Нашр. А. № 170.